גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלָאוֹת מִתּוֹרָתֶךָ

נִפְלָאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

צריך להלחם במי שבאמת מאיים עלינו.
לא הכור הוא זה שמאיים עלינו. הרסנו את הכור? ישר כח!
אבל האיום הוא מי שמחזיק בידיו את הכור, ויכול להשתמש בו לרעה.
מי שמאיים עלינו, במקרה שלנו, הוא עמלק —
צריך לקיים מצות "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח",
"לא תשכח" מי האיום האמתי.

[מתוך השיעור 'להגיע עד הסוף של הסוף']

קֹרַח תשפ"ה

הגליון מוקדש לזכות **יעקב צבי** שי' **ויסבלום** לרגל יום ההולדת – **כ"ד סיון**. שיגדל להיות **ח**סיד, **י**ר"ש ו**ל**מדן

קֹרַח ה'תשפ"ה

04 **להגיע עד הסוף של הסוף**
סעודת הודאה
על נסי מלחמת "עם כלביא"
הודיה כפולה, מסירות נפש כפולה
ותכלית המלחמה – שלום

16 **טוב להודות**
עיון בנוסח ברכת הגומל
חיבור ההודיה הפרטית
להודיה הכללית

21 **כולם קדושים**
מאמר לפרשת קרח
הפגם של קרח ותיקונו

23 **הפרשת חלה לנצחון המלחמה**
סגולת הפרשת חלה
שותפות האיש והאשה

25 **הניגון החסידי**
ניגון מספר 566
מיום ג' מנחם־אב תשפ"ד

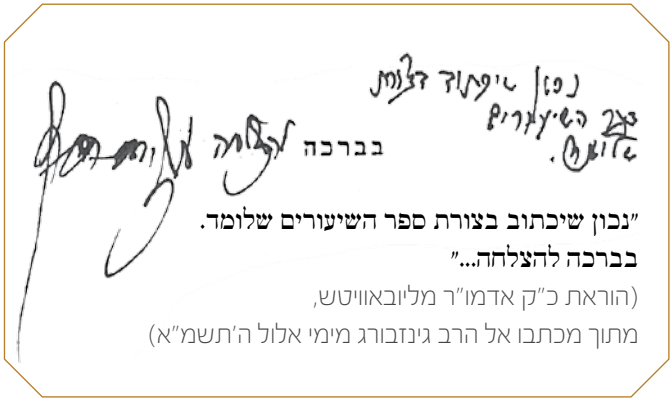
26 **הסיפור החסידי**
בכח המשלח
הרבי מליובאוויטש

28 **מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
המהפכה הרביעית בערבית
והיפוך העובר ברוחניות

29 וַיִּקַּח קֹרַח
"אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וְיֹקֶר"
רָזִי יְסֹדֵי תּוֹרָה אַרְבַּעַת הַשְּׁלַבִּים
בַּדֶּרֶךְ לַנִּצָּחוֹן הַמְּחֻלָּט

העלון מופק ע"י עמותת
אוהבים להיות יהודים.
לקבלת השיעורים במייל
ולהצטרפות לצוות המפיצים:
itiel@pnimi.org.il
עריכה: אביב מויאל
עיצוב: דעה אביחיל
מערכת: הרב יוסף פלאי,
בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי
עריכת מקורות: ישראל כץ, מנחם־זאב וינגורט, יוחאי אלימלך רווה

"נכון שיכתוב בצורת ספר השיעורים שלומד. בברכה להצלחה..."
(הוראת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש,
מתוך מכתבו אל הרב גינזבורג מימי אלול ה'תשמ"א)

בס"ד

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל די בכל אתר ואתר ובתוכם לקוראינו היקרים. לפניכם גליון **נפלאות** לשבת **פרשת קרח**, מלא ב**הודאה**, **הודיה**, **נצחון** ו**שמחה**!

השבוע בגליון:

השיעור הראשון – **להגיע עד הסוף של הסוף** – הוא חלקה השני של **סעודת ההודאה** שערך הרב השבוע לרגל **שנה לניתוח ההשתלה** שלו ולרגל **ניסי המלחמה עם איראן**. החלק הזה, שעוסק ב**אקטואליה**, מדרבן אותנו **לעשות גם את הבלתי־אפשרי**, מתוך תודעת "**טובה הארץ מאד מאד**", ובעיקר מכוון אותנו **לשלבים הנכונים של מלחמה**. בעת אמירת הדברים **קיווינו** שנתקדם **מה"אורה ושמחה"** שבמלחמה **ל"ששון ויקר"** אליהם צריכים להגיע, אך בעת ירידת הגליון לדפוס נראה ששוב חוזרים כאן על הדפוסים הבעיתיים, ה' ירחם, ו**עלינו להתעצם** עוד יותר **בתפלה על העתיד** יחד עם **ההודיה על העבר**. שימו לב שאת הדברים האקטואליים הללו – שגם הגיעו לכלי התקשורת – מסביר לנו בגליון הזה גם **רזי**, בקיצור, בפשטות ובמתיקות, כדרכו בקדש – **במדור לילדים**.

השיעור השני – **טוב להודות** – קדם בזמן לשיעור הראשון, והוא **דברים שאמר הרב לאחר שברך בשבת האחרונה ברכת "הגומל"**. יש כאן **עיון יפהפה ומעמיק** בנוסח הברכה ובאופן אמירתה, שמחדיר **חיות חדשה באמירת התודה לה'** ובהתבגרות שהיא מעוררת בנפש.

עוד כאן בגליון **שני מאמרים קצרים ואקטואלים** [שנכנסו 'ברגע האחרון' **לבקשת הרב**]: האחד – "**הפרשת חלה לנצחון המלחמה**" – על סגולת מצוות־האשה בהפרשת חלה לנצח כמו "**עם כלביא**". ומשנהו – "**כולם קדושים**" – התבוננות על הפגם של **קרח** ה'**דמוקרט**' במלכות ועל **תיקונו**.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

סדר הלימוד לשבוע פרשת חקת הבעל"ט:
נ"ך יומי – מלכים א' פרקים יא־יז; **משנה – מכות** פרק א.

שיעור

סעודת הודאה על נסי מלחמת "עם כלביא"

להגיע עד הסוף של הסוף

קיצור מהלך השיעור

בתחלת השבוע חגגנו ב**סעודת הודיה כפולה** – הודיה על **נסי הכלל**, בפרט במלחמת "עם כלביא", והודיה על **נסי הפרט**, כחלוף שנה מניתוח ההשתלה של הרב. בגליון הפעם, לקוצר הזמן והמקום, מובא רק החלק הכללי־אקטואלי של ההתוועדות, ובע"ה החלק הנוסף יתפרסם בהמשך (והדברים משלימים זה את זה, ומצטרפים לשיעור שהיה בשבת שעברה על ברכת "הגומל", ונדפס לקמן בגליון).

פרק א מחבר בין **הצהרת יהושע וכלב**, "טובה הארץ מאד מאד", לבין ה**הודיה**, תוך חשיפת שתי מדרגות של הודיה – אמונה ש**למעלה מטעם ודעת**, והודיה **מתוך דעת עמוקה** להכיר בנסים. בהקשר של המלחמה על **ירושת הארץ**, יש כאן שתי מדרגות – **מסירות נפש** לעשות את מה שרחוק מן המציאות (לא מסתבר כלל), אך עדיין **לא יצא מגדר האפשרי** (ואולי לצורך הצלת הכלל אפשר בזה "לסמוך על הנס", נס המלובש בדרך הטבע), ולמעלה ממנה מסירות נפש לעשות גם את מה ש**נראה בלתי־אפשרי** בעליל (גם בדרך של נס המלובש בדרך הטבע, ועבורו נדרשים נסי־נסים שמעל לטבע לגמרי, ועד לנס הנוגד לגמרי את ההגיון האנושי).

פרק ב הוא עיקר ה**אקטואליה** בשיעור: יש כאן התבוננות ב**ראש־תוך־סוף של מלחמה**, עם דגש עיקרי שגם כאשר מגיעים ל**סוף** – דבר שעד כה לא נעשה במלחמות מאז קום המדינה – צריך לזכור שהוא **לא התכלית**, ו**מ"עת מלחמה"** צריך להגיע **ל"עת שלום"** של **תיקון עולם** אמתי. עם כל התהפוכות העוברות עלינו, מה שנאמר כ**תקוה ועידוד** ביום ראשון הפך ל**מוסר־נוקב** ביום שלישי, ואיננו יודעים מה המצב בעת לימוד השורות הללו...

בשביל לשמר את אוירת ה'להודות ולזמר' של הסעודה השארנו הפעם, שלא כהרגלנו, גם את ההתייחסות לסדר הניגונים השונה והמרענן שהיה בהתוועדות.

א. לעשות את הבלתי־אפשרי

טוב הארץ, הודאה ואמונה

בשבת קראנו את דברי יהושע וכלב "**טובה הארץ מאד מאד**"[א], ששוים בגימטריא "**הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו**". הפסוק הזה כתוב חמש פעמים בתנ"ך[ב], והוא (בכתיב חסר,

---

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. כ"ו סיון פ"ה (ח"ב) – כפ"ח.

א במדבר יד, ז.

ב תהלים קז, א; קיח, א; שם פסוק כט; קלו, א; דברי

"הדו וגו'") גם הפסוק הראשון של "ארבעה צריכין להודות"[ג]. אם כן, יש קשר בין "טובה הארץ מאד מאד" לפסוק העיקרי של ההודיה בתורה.

"**טובה הארץ מאד מאד**", כמו "**הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו**", עולה 408. בפסוק ההודיה יש שבע תבות, אבל ב"**טובה הארץ מאד מאד**" יש ארבע תבות כך שהממוצע של כל תבה הוא **אמונה**. כלומר, כל הביטוי הוא בעצם **אמונה־אמונה־אמונה** — כולו אומר אמונה. מה הקשר? מה זה אומר לימינו אלה?

הסעודה שאנחנו יושבים בה היא סעודת הודאה על ישועת הפרט, אבל בעיקר עלינו להודות על ישועות הכלל, שה' עושה נסים ונפלאות לעם ישראל בימים האלה, בזמן הזה ממש, ביום הזה ממש, וצריך להודות לה' כי טוב.

> בעיקר עלינו להודות על ישועות הכלל, שה' עושה נסים ונפלאות לעם ישראל בימים האלה, בזמן הזה ממש, ביום הזה ממש

> כאשר אני מודה צריך גם כלי־זמר – חייבים לחבר את ה"להודות" עם "ולזמר לשמך עליון"

להודות ולזמר

יש עוד פסוק חשוב של הודאה, שאולי נזכיר בהמשך, פסוק הפתיחה של "מזמור שיר ליום השבת"[ד] — "טוב להודות להוי' ולזמר לשמך עליון"[ה]. מהפסוק הזה לומדים שכאשר אני מודה צריך גם כלי־זמר — חייבים לחבר את ה"להודות" עם "ולזמר לשמך עליון". מעניין לשים לב ליחס בין שתי הלשונות — "טוב להודות להוי'" לשון נסתר, 'הוא', אבל "ולזמר לשמך עליון" פונה כבר ל'אתה', לנוכח. כלומר, יש משהו ב"ולזמר לשמך עליון" שיוצא מה"טוב להודות להוי'" שהוא יותר גילוי אלקות מאשר ה"טוב להודות להוי'" שעדיין נסתר. מתוך הנסתר, "טוב להודות להוי'", באים ל"ולזמר לשמך עליון".

בעומק, אפשר להתבונן שיש כאן תהליך של הודיה: מובן הוידוי שיש בהוד, "ומודה ועֹזֵב יְרֻחַם"[ו], הוא ההכנה של ההודיה; "הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו" הוא ההבדלה שבהודיה, בה ההודיה פונה לה' הטוב, ה'נבדל' המתלבש במציאות ("כי לעולם חסדו")[ז]; "טוב להודות להוי' ולזמר לשמך עליון", בהתפשטות ההודיה לכל, היינו ההמתקה שבהודיה (כאשר ה"טוב" הוא ה'כיף' שלי בהודיה לה'), ודוק.

"מודה לו במאד מאד"

בכל אופן, כאן אמרנו שה"טוב להודות להוי'", "**הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו**", שוה בדיוק "**טובה הארץ מאד מאד**". בשניהם יש טוב — ושניהם גם כפולה של **טוב**, 408 עולה **כד** פעמים **טוב** — אני מודה על ה"טוב", וגם "טובה הארץ" מדבר על טוב, ולא סתם טוב אלא "מאד מאד" טוב, הכי טוב שיכול להיות (יותר גם מהנאמר בסיום ששת ימי בראשית — "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד"[ח]). כתוב[ט] ש"מאד" הוא למעלה מהגבול, כמו בפסוק "ואהבת את הוי' אלהיך בכל לבבך ובכל

הימים־א טז, לד.

ג ברכות נד, ב.

ד תהלים צב, א.

ה שם פסוק ב.

ו משלי כח, יג.

ז ראה עוד במה שהתבאר בשיעור בשבת – נדפס לקמן בגליון – על היחס של תודה שהיא הד לה' (תוך הפנית גב למציאות) לתודה שמהדהדת במציאות כולה ("רצוא" לה' "ושוב" למציאות, כדרך ההבדלה, לעומת ההמתקה שכולה "שוב לאחד"), ודוק.

ח בראשית א, לא.

ט תניא קו"א ד"ה "להבין מ"ש בפע"ח".

יש רק שנים שקשורים בלב ובנפש למשלח ולשליחות, למשימה, ולא רק מתוך אמונה פשוטה, עוורת, אלא מתוך שמרגישים בעצמם – ראינו וחוינו ש"טובה הארץ מאד מאד"

נפשך ובכל מאדך"[י]. חז"ל מפרשים[יא] ש"בכל לבבך" היינו "בשני יצריך", "בכל נפשך" הוא "אפילו נוטל את נפשך" — יש כבר מסירות נפש, אליה השתוקק רבי עקיבא[יב] — אבל ב"בכל מאדך" יש משהו עוד למעלה מזה. פירוש אחד במשנה הוא "בכל ממונך", ופירוש שני, יותר מעמיק, "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו מאד מאד". רואים פשט בחז"ל ש"מאד" קשור להודאה — בכל מה שקורה אתך בחיים צריך להודות לה', לא סתם להודות אלא "מאד מאד".

בטחון אמתי הוא כאשר אין שום חוט של תקוה, כאשר על דרך הטבע המקרה אבוד לחלוטין, וזה המבחן האמתי – עיקר המבחן הוא מה שה' "בחן כליות" – אם אתה בוטח בה'

בפרשת שלח ה"מאד מאד" מופיע בהצהרה של המרגלים הנאמנים, שלוחי משה רבינו, נגד הרוב. הרוב הם עשרה שמועלים בשליחות שלהם, שלא מספיק קשורים למשלח, להיות "שלוחו של אדם כמותו ממש"[יג]. יש רק שנים שקשורים בלב ובנפש למשלח ולשליחות, למשימה, ולא רק מתוך אמונה פשוטה, עוורת, אלא מתוך שמרגישים בעצמם — ראינו וחוינו ש"טובה הארץ מאד מאד".

בכל אופן, צריך להעמיק מה פירוש ה"מאד מאד" כאן, ה"הוי מודה לו מאד מאד". למה לא מספיק פעם אחת? הביטוי "מאד מאד" כתוב הרבה פעמים בתנ"ך[יד], אבל בהקשר הזה ודאי יש איזה מסר מיוחד. למה צריך לומר "טובה הארץ מאד מאד", ולא סתם פעם אחת "מאד"?

בטחון גם במקרה אבוד

המרגלים האחרים אמרו "כי חזק הוא ממנו"[טו], "אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם"[טז], ומבואר בחסידות[יז] שכוונתם היתה שעולם התיקון, שם **מה**, לא יכול להתמודד עם הניצוצות משם **סג** שנפלו בשבירת הכלים ונמצאים בשברי הכלים. הם טענו ששם **סג** יותר חזק משם **מה** ולכן "אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם". מה טוענים נגדם יהושע וכלב? לא! הכח שלנו הוא לא משם **מה** אלא משם **עב**, "איתן האזרחי"[יח], האיתן שבנשמה[יט]. זהו גם נושא השיחה של הרבי על "עניינה של תורת החסידות", שביחידה שבנפש — שבשיחה מזוהה עם עצם הנשמה של היהודי — מתגלה העצמות של ה', ה"כל יכול" שלו יתברך[כ].

נסביר באותיות פשוטות: מה אני עושה כשאני אומר "טובה הארץ מאד", לכאורה נגד מה שהחברים שלי מספרים על ה"חזק הוא ממנו"? הם מתחילים שאכן היא "ארץ זבת חלב ודבש"[כא], אבל אחר כך מוציאים דבה שתושבי הארץ הם חזקים מאתנו, היינו בעיניהם כחגבים[כב], אז אין לנו סיכוי על דרך הטבע לנצח

י דברים ו, ה.
יא ברכות פ"ט מ"ה.
יב ברכות סא, ב.
יג ע"פ ברכות לד, ב וש"נ. ראה קו"א לשו"ע או"ח רסג; לקו"ת ויקרא א, ג ובמ"מ שם.
יד בראשית ז, יט; ל, מג; במדבר יד, ד; מלכים־א ז, מז; מלכים־ב י, ד; יחזקאל לז, י.
טו במדבר יג, לא.
טז סוטה לה, א.
יז אוה"ת במדבר ח"ב עמ' תנא.
יח מלכים־א ה, יא; תהלים פט, א.
יט ראה לקו"ת תחלת פרשת ראה; ד"ה "לעולם יהא אדם רך כקנה" תש"ג ובכ"מ. וראה תניא קו"א ד"ה "וצדקה כנחל איתן" (קסא, א) וביאוריו.
כ הוזכר ונתבאר יותר בהרחבה בח"א של השיעור.
כא במדבר יג, כז.
כב שם פסוק לג.

אותם. הם טוענים שעל דרך הטבע זהו מקרה אבוד — 'כל הכבוד לך משה רבינו, וכל הכבוד לנבואה שלך, אבל כאן המקרה הוא אבוד — אין סיכוי'. מה יהושע וכלב אומרים? שצריך בטחון. בטחון קשור לכליות[כג]. הרבי הקודם, הרבי הריי"צ, מסביר[כד] שבטחון אמתי הוא כאשר אין שום חוט של תקוה, כאשר על דרך הטבע המקרה אבוד לחלוטין, וזה המבחן האמתי — עיקר המבחן הוא מה שה' "בחן כליות"[כה] — אם אתה בוטח בה'. גם פה, זהו מבחן אם אתה בטוח בדברי הציר הנאמן של הקב"ה, משה רבינו, "'שלח לך' לדעתך, אם תרצה שלח"[כו].

"אל ההודאות"

שוב, מה האמירה ב"טובה הארץ מאד מאד"? המלה "מאד" אומרת שאף על פי שעל פי דרך הטבע כיבוש הארץ לא נראה אפשרי, אבל ראוי למסור עליו את הנפש. אם נמסור את הנפש, אם נלחם חזק עם כל הכח שלנו — "הוי' אתנו אל תיראֵם"[כז]. אבל את כל זה אפשר ללמוד רק מפעם אחת "מאד".

נחזור, "מאד" דורש עבודה של "בכל מאדך", שחז"ל מקשרים עם הודאה. הודאה פירושה שאני מודה לדבר שלמעלה מטעם ודעת שלי[כח]. מה פירוש למעלה מטעם ודעת? שאני לא יכול להבין, לא מסתדר לי על פי שכל, על פי טבע, ואף על פי כן אני 'הולך על זה' מתוך אמונה פשוטה, מתוך בטחון בה', גם כשאין שום תקוה בדרך הטבע. העבודה הזו כבר כלולה בתוך ההוד הראשון, שהוא ה"מאד" הראשון. מה מוסיף עוד "מאד"?

> אם הרבי אומר לך לקפוץ מהגג לארץ – תקפוץ, זו מסירות נפש! אבל אם הרבי אומר לך לקפוץ מהרצפה לגג, על בנין של כמה קומות, אתה עושה תנועה עם הידים ואומר 'איני יכול'. לקפוץ מהגג לרצפה דורש מסירות נפש אבל אפשרי, אבל לקפוץ מהרצפה לגג? פשוט 'ניט שייך', בלתי אפשרי

בחזרת הש"ץ של העמידה בכל יום אנחנו אומרים שה' הוא "אל ההודאות", לשון רבים. איך מסבירים את הביטוי הזה בחסידות[כט]? שיש כאן שתי בחינות של הוד (כשעיקר החידוש הוא ההוד השני, הוד שבהוד). זה דומה וקשור לכוונה של **לג** בעומר, שבו מתקנים את ההוד שבהוד. מהו "הוד שבהוד"? היחיד שמתפלל אומר "מודים", אבל בחזרת הש"ץ יש נוסח מיוחד, שאין בשום ברכה אחרת, שנקרא "מודים דרבנן"[ל], והוא שחותם "אל ההודאות". ומה אומרים בו? שאני מודה על כך שאני מודה, "מודים אנחנו לך... על שאנו מודים לך". זהו סוף הנוסח, לפני החתימה "ברוך אל ההודאות". מה החידוש? מה זאת אומרת שאני מודה על כך שאני מודה? לבחינה הזו קוראים "הוד שבהוד" והיא ה"מאד" השני, ה"מאד מאד", שדורש מס"נ הרבה יותר מה"מאד" הראשון. יש להסביר מה זאת אומרת.

כג ראה מאמרי אדה"ז כתובים ח"ב עמ' ריז; ביאוה"ז אדה"א פרשת וארא.

כד אג"ק אדמו"ר הריי"צ ח"ו אגרת א'תתמג (הובאה ונתבארה ב**לב לדעת** מאמר "אמונה ובטחון" פ"ד ובשיעורי אמונה ובטחון 11, 12 ו־29).

כה ירמיה יא, כ.

כו תנחומא שלח ה; סוטה לד, ב (הובא ברש"י על במדבר יג, ב).

כז במדבר יד, ט.

כח תו"א סו, ב ובכ"ד (וראה גם בנסמן בהערה הבאה).

כט מאמרי אדה"ז מארז"ל עמ' שס; מאמרי אדה"ז תו"מ ח"ב עמ' תקפו בשוה"ג.

ל ראה סוטה מ, א ("מודים דרבנן" הוא על שם הרכבת הנוסח מהוספות של חכמים שונים על הנוסח, ועיי"ש שהנוסח היסודי הוא "מודים אנחנו לך הוי' אלהינו על שאנו מודים לך" – כדלקמן בפנים).

"מאד מאד" – לעשות את הבלתי־אפשרי

יש דבר שהוא לגמרי לא הגיוני, בלתי אפשרי לחלוטין (רק נס עצום, על דרך קריעת ים סוף, יכול להועיל...), בשבילו צריך אמונה ובטחון בדרגה של "מאד מאד" (על דרך קפיצת נחשון לים)

גם כאשר יש שתי כליות שלא פועלות בגשמיות ברוחניות הן עדיין משפיעות בטחון, אבל כדי להוריד זאת לפועל צריך את הכליה החיה, החדשה, שמורידה את שתי בחינות הבטחון ביחד, מחברת אותן

אפשר לומר כך:

מסירות הנפש של ה"מאד" הראשון, כשאני הולך על משהו שלא מסתבר, היא עדיין לא לעשות סולמות ולעלות לשמים. יש ווארט מפורסם בחסידות[לא] שאם הרבי אומר לך לקפוץ מהגג לארץ – תקפוץ, זו מסירות נפש! אבל אם הרבי אומר לך לקפוץ מהרצפה לגג, על בנין של כמה קומות, אתה עושה תנועה עם הידים ואומר 'איני יכול'. לקפוץ מהגג לרצפה דורש מסירות נפש אבל אפשרי, אבל לקפוץ מהרצפה לגג? פשוט 'ניט שייך', בלתי אפשרי.

מהו ה"מאד" השני? מה שכלב אומר: "אפילו בשמים, והוא אומר עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו"[לב] – נלך גם על מהלך בלתי אפשרי לחלוטין. למה? כי הארץ כל כך טובה שכדאי לנו. שוב, "טובה הארץ מאד מאד" – הארץ כל כך טובה, שודאי צריך למסור את הנפש עבורה בפשטות, כמו לקפוץ מהגג לארץ, ה"מאד" הראשון, שעדיין בגדר האפשר. אף על פי שאין שום סבירות שהאדם יצא מהקפיצה הזו חי, כמו מבצע של מסירות נפש – הוא הולך על זה ויהי מה. הדבר השני הוא בלתי אפשרי בעליל, וגם עליו אנחנו מוכנים ללכת, בהכרה שגם הבלתי־אפשרי הוא לא מן הנמנע (שהרי ה' יתברך הוא "נמנע הנמנעות"[לג], והוא הנותן לנו, נוסך בנו, "כח לעשות חיל"[לד], גם בבחינת נמנע הנמנעות). מה כח המניע לכך? גם אמונה שלנו במשה מפי ה', וגם ההכרה במעלת הארץ – הארץ הזאת כל כך טובה שכדאי ללכת על מסירות נפש עד הסוף, וה' אתנו. גם כשהוא אומר לנו לעשות סולמות מהארץ לשמים – כל מה שהוא אומר אני מאמין באמונה שלמה שיצליח. בעומק, הארץ הטובה "מאד מאד" היא גופא נותנת לנו כח לבטוח בבלתי־אפשרי, לעשות סולמות ולעלות לשמים, ומשם לרדת לרשת את ארץ ישראל ("עליה צורך ירידה"[לה], וד"ל).

זו המשמעות של "טובה הארץ מאד מאד". יש דבר שלא בגדר הסביר – כמו שאומרים שאר המרגלים, "כי חזק הוא ממנו" – הוא אינו סביר אבל בכל זאת הוא לא יצא מגדר האפשר (אם כי ש'רחוק' הוא בדרך הטבע). יש דבר שלכאורה כבר יצא מגדר הטבע, אבל אם נמסור את נפשנו עליו כולי האי ואולי ה' יצליח בידינו (בדרך של נס המלובש בדרכי הטבע). אבל יש דבר שהוא לגמרי לא הגיוני, בלתי אפשרי לחלוטין (רק נס עצום, על דרך קריעת ים סוף, יכול להועיל...), בשבילו צריך אמונה ובטחון בדרגה של "מאד מאד" (על דרך קפיצת נחשון לים[לו], ללא כל סיכוי טבעי לחצות אותו, שבעקבותיה הוא נקרע). הכח לכך בא

לא אג"ק חכ"ז אגרת י"רלג (עמ' רלד).

לב רש"י על במדבר יג, ל (ע"פ סוטה לה, א).

לג תשובות הרשב"א, סוף תשובה תיח. הובא בספר החקירה להצ"צ לד, ב ונתבאר עוד באוה"ת ענינים עמ' קצא.

לד דברים ח, יח.

לה תו"א צג, ג; צד, ב; לקומ"א כב; לקומ"ת יב.

לו סוטה לז, א.

מהכליות — בטחון פעיל בימין ובטחון סביל בשמאל[לז]. על הכליות נאמר בתנ"ך "בְּטָחוֹת חכמה"[לח]. אלו שתי הכליות, שתי בחינות של בטחון. כמו שאמרנו קודם[לט], גם כאשר יש שתי כליות שלא פועלות בגשמיות — שלכן נדרשת השתלת כליה — ברוחניות הן עדיין משפיעות בטחון, אבל כדי להוריד זאת לפועל צריך את הכליה החיה, החדשה, שמורידה את שתי בחינות הבטחון ביחד, מחברת אותן.

אם כן, זהו וואוו על פי הפסוק, שגם נוגע לנו היום, בזמן בו גיבורי ישראל נלחמים על הארץ ועל העם, בבחינת "טובה הארץ מאד מאד". הם עושים גם דברים ממש בלתי אפשריים וה' עוזר גם בהם — רק צריך לבטוח, לבטוח בה' ולבטוח במשה רבינו, וגם לבטוח בעצמנו (כלומר, בכח שה' נותן בנו — "כי הוא הנֹתן לך כח לעשות חיל", כנ"ל).

"דע לומר תודה"

הסברנו את "אל ההודאות" בהקשר האקטואלי, אבל צריך לחזור ולהסביר את הפשט:

ההוד הראשון כולו אמונה — הודאה פשוטה ותמימה במה שלמעלה מטעם ודעת (מה שנקרא באידיש 'גלויבן'[מ], שמובנו גם אמונה, סוד שרש ההוד ברדל"א[מא]). אבל ההוד השני, הוד שבהוד, הופך את האמונה לדעת[מב] — הדעת בה חונן ה' את האדם להכיר בטוב ולהודות עליו (והיינו הפיכת ה"רישא **דלא** ידע" לשם הקדוש **אלד**[מג] — כח ההולדה והפוריות התלוי בדעת). אפשר להגיד תודה מתוך אמונה שכל מה שה' עושה הוא טוב, אבל ה' רוצה מאתנו הכרת הטוב — הכרה היא פנימיות הדעת[מד] — לא רק להאמין בטוב הכללי של ה' אלא לראות את הטוב שלו בכל פרט ולהודות עליו מתוך הכרה פנימית, בכנות גמורה[מה]. **הד**עת הזו בהודיה היא האות **ד** במלה תו**ד**ה, האות **דלת** האומרת "**ד**ע **ל**ומר **ת**ודה".

אפשר להגיד תודה מתוך אמונה שכל מה שה' עושה הוא טוב, אבל ה' רוצה מאתנו הכרת הטוב – לא רק להאמין בטוב הכללי של ה' אלא לראות את הטוב שלו בכל פרט ולהודות עליו מתוך הכרה פנימית, בכנות גמורה

דווקא ההוד השני, ההוד שבהוד, מופיע ב"מודים דרבנן". לכאורה "מודים" ו"דרבנן" הם שני מושגים הפוכים — הודאה היא דרגת היהודי הפשוט של הבעל שם טוב (יהודי לשון הוד) ההפוכה לכאורה ממעלת "רבנן" יודעי התורה. אכן, ההוד הראשון הוא האמונה הפשוטה והתמימה של היהודי הפשוט, אבל ההוד השני הוא כבר "מודים דרבנן", הוד שתלוי בדעת. ובכל זאת, בעוד לימוד ה**תורה** תלוי בעיקר בחכמה

לז סוד ה' ליראיו ש"א פ"י (נתבאר ב**שיעורים בסוד ה' ליראיו** ח"ג עמ' רלט ואילך); **לב לדעת** מאמר "אמונה ובטחון" פ"ב.

לח איוב לח, לו.

לט בח"א של השיעור, שטרם נדפס.

מ ראה לוח "היום יום" ה' טבת.

מא כפי שהוסבר בח"א של סעודת ההודיה.

מב על דרך המוסבר (ראה דרמ"צ מצות האמנת אלקות, ובאורך במאמר "כח האמונה" בספר **אמונה ומודעות**) ביחס למצות האמנת אלקות, שתכליתה להפוך את האמונה (כפי שהרמב"ם מגדיר אותה בספר המצוות, לפי התרגומים המקובלים) לידיעה (כפי שהרמב"ם מגדיר אותה בתחלת היד החזקה).

מג ראה סידור עם דא"ח כוונות המקוה מהבעש"ט עמ' קנח; **שכינה ביניהם** פ"ח הערה מא; **חסדי דוד הנאמנים** ח"ז עמ' 229; **שעשועים יום יום** ויחי יום ה; **מעין גנים** ח"ג מאמר "הוד שבהוד" עמ' רכח.

מד תו"א עה, ג; לקו"ת ואתחנן ב, א. ובכ"מ.

מה על הכנות הנדרשת דווקא במדת ההוד (כנודע שהנצח וההוד הם בסוד הכיור **וכנו**) – בדיבורי תודה – ראה **שכינה ביניהם** פ"ב **וברית הנישואין** מאמר "שלום בית" פ"ג.

לכאורה "מודים" ו"דרבנן" הם שני מושגים הפוכים – הודאה היא דרגת היהודי הפשוט של הבעל שם טוב (יהודי לשון הוד) ההפוכה לכאורה ממעלת "רבנן" יודעי התורה

ובינה ("אאלפך חכמה"[מו] ו"אאלפך בינה"[מז] שב**ר**אש, ה**־ד** של **תורה**), מתוך יגיעה רבה של "והגית בו יומם ולילה"[מח], אמירת **תודה** תלויה ב**ד**עת (כאשר דווקא באחורי ה**־ד** יש את הנקודה של **הד**ל למי שגומל עמו חסד[מט], סוד ה"כל" שיש לדל וחסר לרש, "ולרש אין כל"[נ]). החכמה והבינה הם 'המח הקדמי' (אונות ימין ושמאל הקדמיות במח), אינטליגנציה שכלית בעיקר, ואילו והדעת היא 'המח האחורי', הטבעי, אינטליגנציה אינטואיטיבית שהיא בעיקר מתנת שמים.

ההד של אמירת תודה – הדהוד של הטוב שה' עושה עמנו בכך שאנחנו מודים לו – מתחולל באופן הכי טבעי, ללא מאמץ או 'עבודה', בתמימות של יהודי תם

ההד של אמירת תודה – הדהוד של הטוב שה' עושה עמנו בכך שאנחנו מודים לו – מתחולל באופן הכי טבעי, ללא מאמץ או 'עבודה', בתמימות של יהודי תם יש אמונה ללא דעת – היינו שהוא יודע להודות בהודאה שמעל לשכל לגמרי, וד"ל).

לחיים לחיים.

אנחנו נעשה 'סדר ניגונים' של הרביים, אבל לא כפי המקובל. נגנו כבר ניגון של הבעל שם טוב, של הרב המגיד נ"ע, של אדמו"ר הזקן ושל הצמח־צדק, בשני ניגונים של "אלי אתה". נמשיך עם ניגון של חסידי אדמו"ר האמצעי — לא ניגון המקהלה, אלא משהו שמח יותר, 'ניע זשוריצי כלאפצי', ואחר כך "לכתחילה אריבער" של אדמו"ר המהר"ש.

ב. אורה, שמחה וששון ויקר במלחמה

ראש, תוך, סוף, סוף־סוף

כתוב "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"[נב]. "יהודים" הם מלשון הוד, הודיה — מי שמודה נקרא יהודי. מתי כתוב פעם ראשונה הודיה בתורה? "הפעם אודה את הוי'"[נג]. כתוב "מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה, עד שבאתה לאה והודתו"[נד]. היא אמרה "הפעם אודה את הוי'" ועל שם כך כולנו יהודים, מודים לקב"ה, על הנפלאות שהוא עושה עם הפרט ועם הכלל. כמו שאמרנו קודם[לט], עיקר הדעת הוא שהפרט יתכלל בתוך הכלל. זו דעת דגדלות.

איך נסביר את ארבע המילים "אורה ושמחה וששון ויקר"? צריך לנסות להקביל אותן גם לאקטואליה, למה שקורה היום:

קודם יש "אורה". אורה היא בהירות. יצאנו מאפלה לאורה — זהו הראש, השלב הראשון.

אחר כך באה "שמחה", שהיא כבר התפשטות — שה"אורה" לא נשארת רק אורה, רוחנית יחסית, אלא מתפשטת ומתלבשת בתוך האברים. כתוב[נה] ששמחה היא כבר מחיאת כפים וריקוד מתוך השמחה.

מהו "ששון"? כתוב[נה] ששון הוא נקודת השיא של השמחה. בלועזית, הששון הוא נקודת

מו איוב לג, לג.
מז ע"פ שבת קד, א.
מח יהושע א, ח.
מט ראה שבת קד, א.
נ שמואל־ב יב, ג. וראה בשיעור משבת פרשת שלח – נדפס לקמן בגליון – וש"נ.
נא נצוצי אורות על זהר ח"ג קכז, ב.
נב אסתר ח, טז.
נג בראשית כט, לה.
נד ברכות ז, ב.
נה מבחר שיעורי התבוננות ח"י עמ' 239.

האקסטזה של השמחה.

שלשת אלה נקראים ראש־תוך־סוף של תהליך — התהליך מתחיל מ"אורה", שאחר כך נעשית "שמחה" וכאשר השמחה מגיעה לשיא היא כבר "ששון". אבל זה לא מספיק — אלו שלשה דברים, אבל עדיין לא ארבעה[נו]. כדי שהתהליך יהיה בשלמות של ארבעה שלבים, כנגד י־ה־ו־ה[נז], צריך להוסיף את העיקר. העיקר הוא ה"חותם בתוך חותם"[נח], הסוף של הסוף — סוף טוב הכל טוב. בראש אין ראש־ראש ובתוך אין תוך־תוך, אבל בסוף יש גם סוף־סוף. "אורה ושמחה וששון" הם הראש־תוך־סוף וה"יקר" הוא הסוף־סוף[נט].

אורה ושמחה – פתיחת המלחמה והמשך הקרבות

איך זה אצלנו? ביום הראשון של המלחמה הזאת — שקוראים לה "עם כלביא", כמו שאולי נסביר בהמשך[ס] — היה לנו אור גדול, אור בעינים. זהו הראש, תחלת התהליך. ודאי שמחנו, אבל התחושה הזו עדיין לא נקראת שמחה אלא אורה. תמיד הראש הוא חידוש — קרה איזה חידוש עצום לטובה, "האור כי טוב"[סא], והוא בגדר "אורה".

היום אפשר לומר שהגענו כבר לדרגה של "שמחה", שהדבר מתפשט. מה ההבדל בין האורה לשמחה? אם מדובר בפעולה צבאית, ההתקפה הראשונה — אם היא מוצלחת, כמו ההתקפה המוצלחת שהיתה אצלנו ב"ה — היא "אורה" לעם. מי הם היהודים? מי שמודים בנס. דבר ראשון — "ליהודים היתה אורה". אבל אחר כך, מתוך הנסיון כאן בארץ, אנחנו חוששים מה יהיה בהמשך. לדאבוננו, הרבה פעמים בהמשך — אחרי התוקף, העוז ומסירות הנפש בהתחלה — התגלתה איזו חולשה במדיניות. החיילים לוחמים בתוקף ועוז, אבל השאלה מי מנחה אותם — האם אותו מנהיג 'חזק' כמו ביום הראשון, או שמיום ליום הוא נחלש, מתחיל לדבר על משא ומתן, לא מוכן לסיים את הפעולה עד הסוף. לכן אנחנו דרוכים. ביום הראשון יש לנו אור, "אורה", אבל ביום השני כבר לא יודעים מה קורה כאן. היום השני אמור להיות יותר חזק מהיום הראשון. אם רואים שהיום השני לא יותר חזק מהיום הראשון יש מקום לחשוש, 'מה קורה כאן?'. אבל אם בסוף, אחרי שבוע ויומיים, רואים שבכל אופן מתקדמים — על ההתקדמות הזו ראוי לשמוח. זהו כבר ה"תוך" של הענין. שוב,

---

נו בח"א של השיעור דובר על מעלת הארבעה על השלשה (כבפסוק "שלשה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים").

נז ראה הקדמת **סוד ה' ליראיו** פ"ט.

נח ע"ז כט, ב.

נט ראש־תוך־סוף הוא סוד המלה **אמת**, ראש־תוך־סוף של האלף־בית, כידוע (שבת נה, א; ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א; במ"א נתבארו כמה שיטות בענין, כאשר השיטה הכי מרווחת היא בהוספת האותיות הכפולות **מנצפך** במקומן, כך שיש **זך** אתוון, בהן ה־**מ** היא האות ה־**יד**, נקודה האמצע המדויקת, ואזי הראש־תוך־סוף היינו אותיות **א־יד־כז**, העולות סה"כ **מב**, **אהיה** ועוד **אהיה**, כאשר **אמת** עולה **אהיה** פעמים **אהיה**, הכל בסוד "**אהיה** אשר **אהיה**"!). התוספת של סוף־סוף היא הוספה של עוד **ת** בסוף, **אמת־ת**, **ת** ראשונה כנגד היסוד, ה"ששן", ו־**ת** שניה כנגד המלכות, ה"יקר" (אחרי שה־**א** ממשיכה מהכתר לחכמה, בסוד "**א**לפך חכמה", וה־**מ** מחכמה לתפארת, בסוד "**מ**ה שמו ו**מ**ה שם בנו"). "חותמו של הקב"ה אמת" (שבת וירושלמי סנהדרין שם), אך "חותם בתוך חותם" הוא כפל של ה־**ת**, בסוד "ת' תחיה ת' תמות" (שבת נה, א) – במלכות "רגליה יֹרדות מות" (משלי ה, ה), אך על ידי תיקון ה"יקר", תיקון עולם במלכות שדי (כדלקמן בפנים), גם ה"ת' תמות" הופכת ל"ת' תחיה", "כיתרון האור מן החשך" (קהלת ב, יג), וד"ל.

והרמזים: **אמת־ת** עולה 841, 29 (חצי **חן**) ברבוע שהוא־הוא 21 (**אהיה**) בהשראה. כלומר, על ידי תוספת הסוף־סוף עולים מ־**אהיה** ברבוע ל־**אהיה** בהשראה (21 ברבוע, **אמת**, ועוד 20 ברבוע, **ת**). כידוע, זהו המספר הראשון עם תכונה זאת (שהוא גם רבוע וגם השראה) אחרי 25 (5 ברבוע 5 ו־4 בהשראה) שבא אחרי 1 (הסתמי). ממוצע שלשת המספרים – 1, 25, 841 (סה"כ 867) – הוא **טוב** ברבוע ("**ברא אלהים**" וכו').

ורמזים בביטויים עצמם: **ראש תוך סוף סוף־סוף** עולה 1365 (ממוצע כל תבה הוא 273, 3 פעמים 7 פעמים 13 וכו'). בלי **ראש** עולים שאר הביטויים 864 ("**עבדו את הוי' בשמחה**", **שמחה** במילוי, ד"פ **יראה**, כידוע) שעולה **ראש הנחש**, היינו שיש כאן **ראש** – **ראש הנחש** (סוד "**טוב שבנחשים רצוץ את מחו**" (1568, רבוע כפול של **כח**, ז"פ **דרך**, "**בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחתיך**", "**איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר**", "**אני שר צבא הוי' עתה באתי**") וקל וחומר "רע שבנחשים" (באמת חיסלו כמה מה'מוחות' באיראן, אבל את ראש הנחש עצמו עדיין לא חסלו, וכל עוד שהראש חי הנחש חי ואיראן משועבדת לעמלק).

ס נתבאר בשיעור־המשך לסעודת ההודיה שטרם נדפס.

סא בראשית א, ד.

ה"ראש" הוא ה"אורה" וה"תוך" הוא ה"שמחה" — בסדר, לא נסוגים, חס ושלום, אלא ממשיכים ביתר שאת. עוד פעם, אם לא ממשיכים ביתר שאת זו בעיה חמורה. כעת רואים שממשיכים, וגם העובדה שמצטרף ה'ידיד' שלנו, במרכאות, מוסיפה שמחה. רוצים לקרב אותו לאידישקייט, אז מה טוב. בכל אופן, גם השלב הזה הוא עדיין רק שמחה (ה"תוך") — לא ששון (ה"סוף").

ששון ויקר – הריגת הנחש ו"עת שלום"

צריך להתפלל חזק מאד שה' יתן את ההשראה בשכל של המנהיגים, את הבטחון, את ה"מאד מאד", שכמה שעשית דברים שהם כמעט בלתי אפשריים יש עוד דברים – ממש בלתי אפשריים – שגם אותם צריך לעשות

מתי הסוף? ה"סוף" הוא סוף המלחמה, אבל גם הוא — כמו שנסביר — לא התכל'ס. סוף המלחמה הוא כאשר מחסלים את ראש הנחש ואז האויב נופל. במה שקרה היום, הוא עדיין לא נפל — הנחש עדיין חי. רק כשמוחצים את הראש של הנחש יש סבירות שהנחש כבר מת. הנחש הוא עמלק[סב], הוא המן[סג], וצריך ללכת נגדו עד הסוף. עדיין לא עשינו את זה באף מלחמה כאן — הכי קרוב היה ששת הימים. נציין שבמלחמת ששת הימים היתה התגברות מיום ליום, לכן היא גם נגמרה מהר. אחרי ה"אורה" הראשונה היה כל יום משהו יותר מהיום הקודם. אבל בכל שאר המלחמות לא היה ככה, לכן לא הגענו ל"ששון"[סד].

הדוגמה הראשונה למי שלא מרוצץ את ראש הנחש היא שאול המלך — הדוגמה למלכות ישראל הלא־מתוקנת[סה] — שלא הורג את **אגג מלך עמלק**[סו] (שהוא הלעומת־זה של **שאול** עצמו, כפי שמראה הגימטריא הזהה!). שאול מוחל על כבודו שלו כמלך ישראל, והרי "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול"[סז], אסור לו **למחול** על כבודו שלו ו**לחמול** על מלך עמלק. בסופו של דבר שמואל ממלא את מקומו (בסוד **מילוי שאול** ב־**מ** של **שמואל**) ומשסף את אגג, אבל הנזק לדורות כבר נגרם, כמו שחז"ל מלמדים[סח]. לכן המלכות עוברת ממנו "לרעך הטוב ממך"[סט], למלכות הנצחית של דוד המלך, "נצח ישראל"[ע], שמנצח את אויבי ישראל עד גמירא והורג את אויבי ישראל[עא] (ושאול עצמו נענש בהריגתו והריגת יונתן בנו בידי הפלשתים, בחינת "וימלך... וימת"[עב] שמתקיים בו כ'משיח דתהו'[עג], וד"ל).

אם כן, עד שלא יחסלו את הראש של הנחש — אנחנו אמנם מרשים לעצמנו לשמוח, אבל

סב תקוני זהר חדש תקונא קדמאה (וראה ילקו"ש משלי רמז תתקנט); ספר הציוני תולדות עה"פ "ויצא הראשון"; מערכת אלקות פי"ג; קהלת יעקב ערך 'המן'.

סג ראה בני יששכר חדש אדר מאמר ז ס"ט (ע"פ חולין קלט, ב).

סד ביום שלישי, אחרי ההכרזה על הפסקת האש, הרב הוסיף: זו בדיוק מזימת עמלק – להפריד בין **י־ה** שבשם ("הנסתרות לה' אלהינו") ל־**וה** שבשם ("**וה**נגלות לבנו ולבנינו") – להפריד בין ה"אורה ושמחה" וה"וששון ויקר" (על הקבלתם לאותיות שם הוי' ראה **סוד הוי' ליראיו** שער נ') – כמאמר חז"ל על הפסוק "כי יד על כס יה מלחמה להוי' בעמלק מדר דר" (שמות יז, טז) – "אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק" (רש"י שם, מתנחומא תצא ט), וראה תו"א פה, ב. ובכ"מ.

סה ראה **קומי אורי** מאמר "מבית שאול לבית דוד" פ"ב.

סו שמואל־א טו, ט.

סז כתובות יז, א.

סח מגילה יג, א. ראה שער הפסוקים תהלים צב, יג.

סט שמואל־א טו, כח.

ע שם פסוק כט.

עא ראה דברי הימים־א כב, ח.

עב בראשית לו, לב־לט.

עג ע"ח ש"ח פ"ד (מ"ת); עמק המלך ש"ה פמ"ו. בסוף שאול שואל באוב – שאול במת – סימן שהוא עצמו הולך למות וכבר שייך לעולם המתים, כפי ששמואל אומר לו "ומחר אתה ובניך עמי" (שמואל־א כח, יט), אך צפונה בכך גם הבטחה של "עמי במחיצתי" (ברכות יב, ב), ומתקיים ב**שאול** "ואציעה **שאול** הנך" (תהלים קלט, ח), וד"ל.

לאקסטזה של הששון לא הגענו עדיין. צריך להתפלל. גם כשאנחנו מודים על הקיים צריך להתפלל על העתיד[עד]. צריך להתפלל חזק מאד שה' יתן את ההשראה בשכל של המנהיגים, את הבטחון, את ה"מאד מאד", שכמה שעשית דברים שהם כמעט בלתי אפשריים יש עוד דברים — ממש בלתי אפשריים — שגם אותם צריך לעשות. צריך לסיים את התהליך. אם נופל הממשל של עמלק — האויב שלנו — אפשר להגיע לששון. זה עדיין לא הסוף. כלומר, זהו הסוף, אבל לא הסוף־סוף.

מהו הסוף של הסוף? התכל'ס שלנו היא להגיע לסוף ה־**כח** עתים של ספר קהלת. הכל מתחיל "עת ללדת ועת למות"[עה] ונגמר "עת מלחמה ועת שלום"[עו]. ה"עת ללדת" הוא שנולד אדם הראשון. אם הוא לא היה חוטא הוא לא היה מת, אבל נעבעך הוא חטא, ולכן יש "עת למות". עם כל התלאות שעברו עלינו במשך הדורות (**כד** העתים שבין "עת למות" ל"עת מלחמה") מגיעים בדור האחרון ל"עת מלחמה", מלחמת גוג ומגוג (וכידוע[עז] ש"**גוג ומגוג**" בגימטריא 70, כל שבעים אומות העולם, כאשר אנחנו, עם ישראל, כבשה אחת בין שבעים זאבים[עח]), אבל גם מפלת גוג ומגוג היא ודאי לא התכלית — מתוך ה"עת מלחמה" צריך להגיע, סוף סוף, ל"עת שלום". גם כשמוחצים את ראש הנחש, ועמלק מת, המן מת, הממשלה הפרסית נופלת — זהו לא שלום עדיין. זהו אפילו לא שלום מקומי, וכל שכן מה שבאמת רוצים — שלום עולמי, זה ודאי עדיין רחוק־רחוק.

מנצחון לתיקון עולם

נאמר את הרעיון בשני ביטויים: יש נצחון, ולנצחון יש ראש־תוך־סוף, אבל יש תיקון עולם. הנצחון הוא רק אמצעי. חייב להיות ברור בראש, שגם כשננצח עד הסוף, גם כאשר מגיעים ל"ששון", הנצחון המוחלט, עדיין נשאר העיסוק בתיקון עולם. בשביל מה הנצחון? בשביל תיקון עולם!

מהו תיקון עולם? אפילו שם, בפרס, באיראן, ה"עמך" שונאים שנאת מות את המהפכה האיסלאמית ורוצים להשתחרר. מה התפקיד שלנו, עם ישראל? לעשות טוב לכולם. צריך לעזור להם, להקים ממשלה עם עקרונות של צדק ויושר, עם אהבה ולא עם שנאה. זהו התפקיד שלנו, זו המשימה של "עת שלום". "עת שלום" לא באה מאליה, כמו ש"עת מלחמה" לא באה מאליה, אלא צריך לעבוד קשה מאד עד שזוכים ל"עת שלום".

"עת שלום" היא לא 'שלום עכשיו', לא הסכמים — הסכמים הם בכלל לא שלום. צריך להיות "עת שלום" של הוד. מהו הוד? אתהפכא. נצח הוא עדיין יחסית אתכפיא, לנצח את האויב, אבל "הודי נהפך"[עט], כמו שבפורים זה "ונהפוך הוא"[פ]. יש בהוד התהפכות לרע, "הודי נהפך עלי למשחית", "כל היום **דוה** [היפוך **הוד**]"[פא], אבל "מרובה מדה טובה"[פב], זהו הכח להתהפך גם לטוב לגמרי. הוד הוא בדרך כלל כניעה[פג]. גם לגבי מלחמה יש פן של הוד שהוא כניעה מוחלטת[פד], גם יותר מהנצח, אבל התכל'ס — כמו שכתוב בחסידות[פה] — היא שיודו בלב שלם, יודו מרצון ומאהבה, לא כפיה אלא רצון טוב. העם שם יודה לנו — 'תודה רבה ששחררתם אותנו, יצאנו מאפלה לאור גדול'. זהו ה"יקר" בסוף, זה הסוף־סוף, שבאמת יהיה טוב לכולם.

עד ברכות פ"ט מ"ד.
עה קהלת ג, ב.
עו שם ג, ח.
עז ספר הליקוטים יחזקאל פל"ח.
עח תנחומא תולדות ה.

עט דניאל י, ח.
פ אסתר ט, א.
פא איכה א, יג.
פב יומא עו, א.
פג ראה גם **הנפש** פי"ב ובהערות.
פד ראה באורך התוועדות י"ט כסלו תשפ"ד.
פה ע"פ ירושלמי סוטה פ"א ה"ח. ראה ד"ה "פדה בשלום" בשערי תשובה מט, א ואילך; יהל אור עה"פ בתהלים נה, יט. ובריבוי מקומות.

הבינה המלאכותית לא מאיימת על החכמה של האדם או על העושר שלו, אבל היא מאיימת לו על הגבורה – אנשים נעשים חלשים (כלומר, תלותיים) בגלל התקדמות הטכנולוגיה (המחליפה את כח האדם בכח הרובוט). ובכל זאת, אפשר להשתמש בה לטובה

"יקר" הוא ביטוי מובהק, גם במגלת אסתר וגם בכלל, של מלכות[פו]. תיקון עולם הוא תיקון המלכות, גם פה וגם שם – בכל מקום שיד ישראל מגעת[פז]. או שמגיעים למקום האומות ברצון לכתחילה, לעשות מסחר או לפתח חכמה וטכנולוגיה, או ברצון דיעבד, כאשר נאלצים לעשות מלחמה. התפקיד של עם ישראל הוא בסוף להשקיע בתכלית, אחרי הנצחון וההתגברות על כל המניעות – לעשות שלום באותו מקום (לא רק שלום של אותם גוים עם ישראל) – תפקידנו הוא להיות "אור לגוים". זהו ה"יקר" ("אור יקרות"[פח]), הדבר הכי יקר מכולם.

להקדיש את הכורים הגרעיניים

נוסיף עוד ווארט חשוב: בתקשורת היום, על מה שמחים? אמרנו שההצלחה שהיתה היום היא מצב בו ראוי לשמוח – אנחנו כבר הגענו ל"תוך", בכלל עוד לא ה"סוף", של המלחמה, אבל אפשר כבר לשמוח. אבל למה אנשים שמחו? שפוצצו והרסו להם את הכור הגרעיני, כמה כורים גרעיניים. הכור הגרעיני הוא האויב שלנו? כל בר־דעת יכול לעשות חושבים מי מאיים עלינו. התקשורת מנסה לשדר שהכור הגרעיני של אירן מאיים עלינו. הכור הגרעיני שלהם הוא שמאיים עלינו? הכור הגרעיני לא מאיים על אף אחד בעולם, הוא עץ ואבן! אדרבא, אפשר להשתמש בו לטוב, לשלום.

צריך להלחם במי שבאמת מאיים עלינו, במי שהכור בידיו. שוב, לא הכור הוא זה שמאיים עלינו. הרסנו את הכור? ישר כח! אבל האיום הוא מי שמחזיק בידיו את הכור, ויכול להשתמש בו לרעה. מי שמאיים עלינו, במקרה שלנו, הוא עמלק – צריך לקיים מצות "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח"[פט], "לא תשכח" מי האיום האמתי.

כשדוד המלך כבש מדינות הוא לקח מהן את כל השלל – את כל הכורים הגרעיניים שלהן... – בשביל לבנות את בית המקדש[צ], את הכל הוא הקדיש לשמים, כמו שגם הרבי מליובאוויטש אומר תמיד[צא] שכל התפתחות הטכנולוגיה בעולם היא לצורך הקדושה, "לשמשני"[צב]. אולי זה לא כל כך קל, אולי זה נשמע בלתי אפשרי, אבל מה באמת היה הכי טוב? להלחם נגד האויב שלנו, לא נגד הכור, ואחר כך להשתמש בכור עצמו למטרות טובות.

שוב, הכור הוא סך הכל עץ ואבן, פרי פיתוח הטכנולוגיה האנושית. צריך לדעת שהטכנולוגיה לא מאיימת על אף אחד. זהו נושא לשיחה אחרת. יתכן שהטכנולוגיה גורמת לחולשת הפרט, מוציאה את הרוח מהכנפים. הדוגמה הבולטת היום היא בינה מלאכותית (AI). אין בה איום על החכמה – אדרבא,

---

פו ראה לדוגמה אסתר א, ד; דניאל ב, לז; ד, לג; ז, יד; תהלים מה, י ובאבן עזרא שם. ורמז: **יקר מלכות** משלימים ל־806, **אל** פעמים **הוי**', "**לעשות**" (בראשית ב, ג) חתימת ימי בראשית, הסוף־סוף האמיתי (ה"סוף" הוא סיום "יום הששי", אך הסוף־סוף הוא סיום היום השביעי, שבת קדש, ודוק).

פז ראה רמב"ם הלכות מלכים פ"ח ה"ט.

פח זכריה יד, ו. יש כאן – באור לגוים של ה"יקר" ("אור יקרות") – נעיצת הסוף ("יקר") בהתחלה ("אורה"). ורמז: "**ליהודים היתה אורה**... **ויקר**" (ר"ת אותיות **אלוה**) עולה 1053, ג"פ משולש **הוי**', סכום שבעת השמות שאינם נמחקים – **אלוה אלהים הוי' אהיה צבאות ש־די א־דני**.

פט דברים כה, יט.

צ שמואל־ב ח, יא וברד"ק שם.

צא שיחת ש"פ תרומה בדר"ח אד"ר תשד"מ סל"ד (התוועדויות תשד"מ ח"ב עמ' 1040).

צב קידושין פב, ב. בהקשר דנן רומז "לשמשני", משרש **שמש**, לאנרגיה הגרעינית של היתוך ופירוק שקיימת בשמש, ודוק.

היא מפתחת את החכמה. היא לא מאיימת על העושר — אדרבא, מתעשרים ממנה מאד. יש שלשה דברים אצל האדם, "אל יתהלל החכם בחכמתו... הגבור בגבורתו... העשיר בעשרו"[צג]. הבינה המלאכותית לא מאיימת על החכמה של האדם או על העושר שלו, אבל היא מאיימת לו על הגבורה — אנשים נעשים חלשים (כלומר, תלותיים) בגלל התקדמות הטכנולוגיה (המחליפה את כח האדם בכח הרובוט). ובכל זאת, אפשר להשתמש בה לטובה.

נחזור: דוד המלך, הדוגמה הקלאסית שאנו צריכים להתדמות אליה, היה מחרים את כל השלל של האויב ומקדישו לשמים, לצורך בנין בית המקדש (שתכליתו להיות "ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים"[צד], "תל תלפיות" אליו פונים פיות כל באי עולם[צה], לשפוך שיח לפני בורא העולם, תוך כדי הרגשה מוחשית שה' נוכח במקום הזה, שהוא שומע תפלה ועונה למתפלל אליו באמת. ועוד — לזכות מהמקום הזה ל"כי מציון תצא תורה"[צו], לזכות לטעום מ"האור כי טוב", "אור החיים"[צז], "תורה אור"[צח] — אור לגוים היינו תורה לגוים). יתכן שלמאן דהו הגשמת דבר זה בימינו נשמעת הזויה, אבל צריך להאמין שאכן אפשר לחולל גם את הבלתי־אפשרי (כנ"ל), והעיקר שאנשים לא יחשבו 'נצחנו את האויב' כשהרסנו להם את הכור. זה לא האויב! האויב הוא מישהו אחר.

יתכן שלמאן דהו הגשמת דבר זה בימינו נשמעת הזויה, אבל צריך להאמין שאכן אפשר לחולל גם את הבלתי־אפשרי (כנ"ל), והעיקר שאנשים לא יחשבו 'נצחנו את האויב' כשהרסנו להם את הכור. זה לא האויב! האויב הוא מישהו אחר

עד כאן, שנצליח גם לרצוץ את ראש הנחש וגם — והוא העיקר — להגיע, סוף כל סוף, לתכלית האמיתית, "והיה הוי' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד"[צט], "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי' לעבדו שכם אחד"[ק], כאשר סוף־סוף "והאמת והשלום אהבו"[קא].

לחיים לחיים.

עכשיו ננגן "מודה אני". ניגון שלמדנו מרבי אליהו ריבקין, גדול המנגנים כאן בכפר חב"ד בדור הקודם. ניגון יפה, שמקורו בעיירה החסידית קובלין, שאנחנו חברנו למילים "מודה אני".

נמשיך בסדר הניגונים: בתור ניגון של הרבי הרש"ב נשיר את הפיוט "ידידי רועי מקימי", שהוא שר אחרי הסתלקות אביו[קב]. אחר כך נשיר את ניגון הגאולה של הרבי הריי"צ, ניגון יב־יג תמוז ונסיים בניגון של הרבי ל"הוא אלקינו".

צג ירמיה ט, כב.

צד ישעיה נו, ז. "**יקרא** לכל העמים" הוא על דרך "**יקר**" (כדרשה המקורית של "'ויקר' אלו תפילין, וכן הוא אומר 'וראו כל עמי הארץ כי שם הוי' נקרא עליך ויראו ממך', ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפלין שבראש").

צה ברכות ל, א (ע"פ שה"ש ד, ד).

צו ישעיה ב, ג.

צז תהלים נו, יד; איוב לג, ל.

צח משלי ו, כג.

צט זכריה יד, ט.

ק צפניה ג, ט.

קא זכריה ח, יט.

קב ספר הניגונים ניגון ש"י. וראה גם סה"ש תש"ג סעודת שמיני עצרת.

שיעור

עיון בנוסח ברכת הגומל

טוב להודות

קיצור מהלך השיעור

בשבת האחרונה, ערב יום־השנה לניתוח ההשתלה של הרב, עלה הרב לתורה וברך **"הגומל"** בשמחה ובהתרגשות. אחרי התפלה זכינו לשיעור קצר ויפה על נוסח ברכת הגומל – על החיבור המיוחד שיש בה **בין היחיד לצבור**, על הקשר **בין התודה לתורה** ועל הטוֹב העליון ש**ה' גומל בחסד־חנם גם לחייבים** (ובכך מבגר אותם וגומל אותם מתודעת ה'מגיע לי'). **ההודיה הפרטית** התחברה ל**הודיה הכללית** על הנסים שה' מחולל לעם ישראל, ומשבת הזו התברך גם השבוע שבא אחריה, עם עוד נסים ועוד הודיה רבתי של הכלל והפרט.

ה"אמן" שמחבר בין המברך והצבור

ברכתי "הגומל" דווקא מסידור תורה אור, כי בו המלה אמן מופיעה באותו גודל כמו שאר הברכה:

בָּרוּךְ אַתָּה הוי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַגּוֹמֵל לְחַיָּבִים טוֹבוֹת שֶׁגְּמָלַנִי טוֹב:

ועונין אחריו אָמֵן. מִי שֶׁגְּמָלְךָ טוֹב הוּא יִגְמָלְךָ כָּל טוֹב סֶלָה:

בדרך כלל אמן הוא חיתום ואישור הדברים — אמן על הברכה הקודמת. כך אפשר להבין בסידור תהלת ה', בו המלה אמן מופיעה בקטן, לא כמו המשך דברי הציבור. אבל כאן המלה אמן היא לא רק סיום הברכה של המברך, אלא גם תחלת דברי הציבור שעונה. בכלל, ברכת הגומל — ברכת השבח וברכת הנהנין[א] — מיוחדת בכך שהיא מתחלקת בין היחיד והצבור, היחיד אומר משפט אחד וכל הצבור עונה לו, "אודה הוי' בכל לבב בסוד ישרים ועדה"[ב]. בתוך החבור הזה המלה אמן היא הממוצע המחבר — האישור־המענה על ברכת היחיד ופתיחת דברי הרבים.

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שבת שלח תשפ"ה – כפ"ח.

א ראה לוח ברכת הנהנין יב, ד: "אף על פי שאינן על הנאה ולא על מצוה אלא הן שבח והודאה כדי לזכור את הבורא תמיד וכו'".

ב תהלים קיא, א. ראה גם בן איש חי שנה ראשונה עקב וכף החיים לאו"ח ריט ס"ק יד ובאריכות בשיעור ר"ח אדר תשנ"ט.

תודה ותורה

עוד דבר מיוחד בברכת "הגומל" הוא שהסמיכו אותה דווקא לקריאת התורה[ג]. יש קשר בין **תודה** ל**תורה**. מה השרש של הודיה? אנחנו תמיד מסבירים[ד] שבספירת ההוד יש מובן של הוד (כמו "הוד והדר"), של תודה ושל וידוי. אבל כשמסתכלים בספר השרשים רואים שהמובן של **הוד** הוא שרש בפני עצמו והודיה ווידוי הם שרש אחר — **ידה. ידה** הוא גם השרש של ידוי אבנים — "ידו אבן בי"[ה] — וצריך להבין את הקשר. 'מיידים' את המלים של התודה. מה השרש של תורה (כידוע, כמו שהרבי תמיד מדגיש, ש"תורה לשון הוראה")? **ירה**. ל־**ירה** כמובן יש משמעות קרובה ל־**ידה** כמו ב"ירה בים"[ו].

תודה־תורה והשרשים **ידה־ירה** מתחלפים בחילוף של האותיות **ד־ר**, שמתחלפות בעיקר בצורה שלהן, כמו שמבואר בחסידות, ובאריכות בהמשך "באתי לגני"[ז]. בזוגות האותיות לפי הציור שלהן הזוג **ד־ר** הוא אולי המובהק ביותר, בו ברור שיש קשר בין צורות האותיות. גם במשמעות, ריש ודלת הן רש ודל ("דלית ליה מגרמיה כלום"[ח]). מה ההבדל? כתוב "ולרש אין כל"[ט] ומוסבר שהכוונה שבציור האות **ר** חסרה הנקודה שיש באחורי ה־**ד**, נקודת ה"כל", שהיא נקודת הבטול שלו אל המשפיע, הכח של הכרת תודה. ל־**ד** יש את הנקודה הזו, לכן אנחנו מסבירים[י] שהאות **דלת** אומרת "**דע** ל**ומר** **תודה**". בשביל לומר תודה צריך דעת — כמו שאולי נדבר עוד מחר, בסעודת ההודאה, בע"ה[יא] — והדעת הזו היא המעלה של האות **ד**.

הנקודה שיש באחורי ה־**ד**, נקודת ה"כל", שהיא נקודת הבטול שלו אל המשפיע, הכח של הכרת תודה

'קול ישר' ו'קול חוזר'

ישעיהו הנביא אומר "והשמיע הוי' את הוד קולו"[יב]. אפשר להבין שההוד כאן הוא לשון "הוד והדר"[יג], אבל יש מי שמסביר[יד] שהוא מלשון הד. גם הד הוא אחד המובנים שאנחנו תמיד מסבירים בספירת ההוד, כמו בביטוי "הד הרים"[טו] (שגם בו **הד** מתחלף ב־**הר**). גם "הוד מלכות"[טז] קשור לאור החוזר מלמטה למעלה מתוך המציאות התחתונה. כמו שיש אור ישר ואור חוזר, יש גם קול ישר וקול חוזר (הר קשור לבהירות, כידוע[יז], כמו "אברהם [שהתחיל להאיר[יח]] קראו הר"[יט]). כשאתה 'מיידה' או 'יורה' מילים של תודה ושל תורה יש הד שחוזר אליך (וגם הד שמהדהד בכל העולם).

כמו שיש אור ישר ואור חוזר, יש גם קול ישר וקול חוזר כשאתה 'מיידה' או 'יורה' מילים של תודה ושל תורה יש הד שחוזר אליך (וגם הד שמהדהד בכל העולם)

אפשר לחשוב שהקול החוזר חלש יותר, אבל

ג ראה תשובה מאהבה ח"ג תשובה תמט.
ד ראה ספר הנפש פי"ב.
ה איכה ג, נג.
ו שמות טו, ד. ג
ז מאמר ד"ה "באתי לגני" תש"י פ"ו וביאוריו. וראה שיעורים בסוד ה' ח"ד פט"ז עמ' קכ ואילך.
ח ראה זהר ח"א קפא, א; רמט, ב; ח"ב ריח, ב.
ט שמואל־ב יב, ג.
י פלקט וחוברת "אמת למד פיך", וכמבואר בכ"מ. ראה ספר הנפש פי"ב; הזמן הפנימי מאמר "הסוד שבהוד". ועוד.
יא ראה ח"א של סעודת ההודיה שטרם נדפס.
יב ישעיה ל, ל.
יג מצודת ציון עה"פ.
יד ראה מעין גנים (מדרש איוב לרשב"ן מסנות) על איוב פל"ט.
טו יחזקאל ז, ז.
טז דהי"א כט, כה; דניאל יא, כא.
יז ראה בית יעקב (ליינר) צו אות כט. ומבואר בסוד ה' ליראיו ש"ה פ"ב וברבוי מקומות.
יח שמות רבה טו, כ.
יט פסחים פח, א; ספרי ואתחנן פיסקא ג; מדרש תהלים פא.

האמת שהוא דווקא מתגבר — יש כח מיוחד דווקא באור החוזר ובקול החוזר. לפי הרמב"ם עיקר לימוד התורה הוא דווקא כשמלמדים אחרים[כ], והסבה היא שאז יש 'קול חוזר' עליו נאמר "ומתלמידי יותר מכולם"[כא]. גם בברכת הגומל זה בדיוק מה שקורה — המברך אומר את דבריו ואז יש קול חוזר מהצבור, שלוקח את הדברים של הדובר ומהדהד אותם חזק יותר. המברך אומר "שגמלני טוב" והצבור עונה "מי שגמלך טוב הוא יגמלך כל טוב סלה" — הופכים את ה"טוב" ל"כל טוב" וגם לנצחי, כמו כל מה שנאמר בו "נצח, סלה, ועד" שאין בו הפסק[כב].

לפי הרמב"ם עיקר לימוד התורה הוא דווקא כשמלמדים אחרים, והסבה היא שאז יש 'קול חוזר' עליו נאמר "ומתלמידי יותר מכולם"

בהודאה לה' פני אל ה' ואחורי אל הצבור, אך מתוך מודעות גמורה (במח האחור) לצבור שמאחורי, לכך שאני מודה לה' "בסוד ישרים ועדה", כדי לחבב את ה' ולקדש אותו בפי כל

וביתר הסבר: כאשר אני מודה לה' ההודאה שלי היא עצמה 'הד' לחסד של ה' — "הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו"[כג]. אכן, הד־ההודאה שלי פועל הד נוסף אצל הצבור, בפניהם אני מודה. בהודאה לה' פני אל ה' ואחורי אל הצבור, אך מתוך מודעות גמורה (במח האחור) לצבור שמאחורי, לכך שאני מודה לה' "בסוד ישרים ועדה", כדי לחבב את ה' ולקדש אותו בפי כל.

כ ראה הלכות ת"ת פ"א ה"ב.

כא תענית ז, א; מכות י, א.

כב עירובין נד, א.

כג תהלים קז, א; קיח, א; שם פסוק כט; קלו, א; דברי הימים־א טז, לד.

אם כן, יש כאן שני הדים — לה' ולישראל (על דרך "והייתם נקיים מהוי' ומישראל"[כד]) — וכשם שמההד שלי לישראל חוזר לי ההד של ישראל (כשהצבור משיב לברכה) כך מההד שלי לה' חוזר לי עוד הד של ברכה מרובה מאת השי"ת בעקבות ההודאה[כה]. כלומר, ה' נותן לי מתנת חנם ומתוך כך מהדהדת התודה בהד הכפול שלי — לה' ולישראל — וזוכה בהד כפול אלי החוזר מה' ומישראל[כו].

"כל טוֹב" – טוב מהכתר

עוד דבר שצריך לשים אליו לב הוא שהנוסח שעונה הצבור הוא "כל טוֹב" — יש מי שאומרים "כל טוּב", אבל בסידור כתוב "כל טוֹב". אפשר לכתוב טֵיב, טוּב או טוֹב[כז]. ידוע בזהר[כח] שיש סוד של "נקודה לתתא", "נקודה באמצעיתא" ו"נקודה לעילא" — שהוא גם סוד "עוזר ומושיע ומגן"[כט], כמו שמבואר בקדושת לוי[ל] (ואנחנו אוהבים להזכיר[לא]). נקודה לתתא היא נקודת המלכות, נקודת באמצעיתא היא התפארת ונקודה לעילא היא נקודת הכתר[לב] (בהקבלה של תשע הנקודות לתשע הספירות מכתר עד יסוד, חיריק שייך לנצח, שורוק ליסוד וחולם לתפארת[לג], אבל כאן הסוד הוא אחד, כנ"ל). ה'

כד במדבר לב, כב. על ידי ההודאה אור אמא (שמתפשטת עד הוד) יונק ממזל "ונקה" (ע"ח שער הכללים פ"ה), "והייתם נקיים", וד"ל.

כה וראה אג"ק חי"ח עמ' רמא (מכתב שנזכר וצוטט בח"א של סעודת ההודיה).

כו ורמז: **מתנת חנם** ועוד ד"פ **הד** משלימים ל־**לב** ברבוע (**ב** בחזקת **י** וכו').

כז בין **טיב** (21) ל־**טוב טוב** (34) יש יחס של 'חתך זהב' (הם 'מספרי האהבה' השמיני והתשיעי) וביחד הם עולים **הכל** (55, 'מספר האהבה' העשירי, כידוע הכלל בזה) – **הכל** טוב!

כח הקדמת תקו"ז טו, ב.

כט תפלת עמידה.

ל קדושת לוי לקוטים ד"ה "מלך עוזר ומושיע ומגן".

לא ראה מעין גנים נשא עמ' לג, בעתה אחישנה עמ' רעא ועוד.

לב ראה זהר ח"ג יז, א; קהלת יעקב ערך 'חשכת'; ערך 'שורק'. ובכ"מ.

לג תקו"ז תקון ע (קכט, א־ב).

גומל דווקא "כל טוֹב", עם נקודה לעילא, נקודת הכתר, שהיא גם הסוד של "מגן". המובן של "מגן" הוא גם חנם — לא מגיע לי כלום, וה' עושה לי טובות בחנם, גומל לחיבים טובות, מאוצר מתנת חנם[לד].

כמה פעמים המלה טוב מופיעה בברכה? פעמיים אצל המברך ופעמיים במענה של הציבור. המברך אומר "הגומל לחיבים טובות" ומסיים "שגמלני טוב". הציבור 'תופס' את הסיום שלו, ועונה לו "מי שגמלך טוב הוא יגמלך כל טוב סלה". יש כאן **טובות־טוב־טוב־טוב** שעולים ביחד **דעת** — כמו שאמרנו, בשביל להודות צריך דעת, להכיר בטוב ולומר עליו תודה.

ה' גומל דווקא "כל טוֹב", עם נקודה לעילא, נקודת הכתר, שהיא גם הסוד של "מגן". המובן של "מגן" הוא גם חנם – לא מגיע לי כלום, וה' עושה לי טובות בחנם, גומל לחיבים טובות, מאוצר מתנת חנם

"הגומל לחיבים טובות"

נחזור לנוסח של המברך, שפותח "הגומל לחיבים טובות" — הוא מכיר בכך שהוא חיב. אני הוא החיב, וממילא ה' לא חייב לי שום דבר, לא מגיעה לי הטובה שהוא עושה לי — ואדרבא, על פי דין היה מגיע לי בדיוק ההיפך! — אבל הוא גומל טובות גם לחיבים[לה].

יש כאן עוד מובן עמוק: "הגומל" הוא גם לשון גמילה, כמו גמילה של תינוק מחלב אם. התינוק נמצא ב"מוחין דיניקה", שהגדר שלהם הוא 'מגיע לי!'. לכן התינוק הרעב בוכה בכל תוקף — לא בכי של תחנונים ובקשה מהאמא, אלא בכי של דרישה מוחלטת. זהו עוד מובן "חיבים" — 'אני חיב לאכול ואת חייבת להאכיל אותי!'. בגמילת הטוב צריך גם לגמול מהמוחין דיניקה ולהביא את האדם לבגרות[לו] ודעת של "דע לומר תודה" — להכיר שאני חיב כפשוטו, ובאמת לא מגיע לי כלום. ה' הוא "הגומל לחיבים טובות", הוא גומל אותי כשהוא מיטיב עמי, כדי שאודה לו בכל לב (ובכך נעשה יחוד מופלא בין עליון לתחתון).

טוב להודות

נעשה כעת גימטריא של הכל:

כמה מילים יש כאן בנוסח? בדברי המברך יש 11 מילים ובדברי העונים יש 9 מילים, סך הכל 20 מילים, סוד הכתר — בכתר יש עשרים ספירות, של פרצופי עתיק ואריך, והמלה **עשרים** בגימטריא **כתר** (וכן ידוע ש"אין **כ** אלא ל**כתר**"[לז]). שוב, הכל כאן גילוי של ה"נקודה לעילא", של החסד והטוב שבאים מהכתר, כנ"ל[לח].

הכל יחד שוה 2888, הרבוע הכפול של **לח**. כלומר, הממוצע בין דברי המברך לתשובת הקהל הוא 1444, **לח** ברבוע, שלמות של 38. מה הסוד של 38 בהקשר שלנו? יש שני שמות קדושים שמשלימים ל־**לח**: שם **אהיה** — שהוא השם של אמא, השם של הלידה, השם של יציאת מצרים, שם של שמחה ושל גאולה — ושם 'סודי' שלא מופיע במפורש בתורה (רק בראשי תיבות כו'),

---

לד ראה קדושת לוי הנ"ל.

לה עוד על נוסח זה ראה באריכות בשיעור פורים קטן תשע"ד.

לו על "אל עליון גומל חסדים טובים" מוסבר (ראה תקו"ד תקון ע; שעה"כ דרושי העמידה ג) שזהו המשכת נו"ה חדשים מהכתר. הכרת הטוב היא בעיקר בכליות – אינטליגנציה אינטואיטיבית להכיר בטוב ולהודות עליו (כפי שהתבאר בסעודת ההודיה שנדפסה לעיל) – והיא מעניקה כח מחודש להשפיע למרחוק (כח הנו"ה החדשים), עיקר הביטוי של ההגעה מיניקה למוחין, וד"ל.

לז ראה לקומ"א ו, ד. רבי אייזיק מהומיל מסביר (חנה אריאל תולדות מב, ב) שהתגלות הכתר היא לנוכח דווקא – 'מול' ולא 'מלמעלה' – דבר המשתקף בצורת ה־כ, צורת כתר על הצד, של מי שבא מולך, ודוק.

לח לפי רבי אייזיק שבהערה הקודמת, ה"נקודה לעילא" היינו האובייקט כפי שהוא בא ממש מול האדם, היינו החויה הסובייקטיבית של התגלות הכתר העליון, וד"ל.

שם שהוא דומה לשם אהיה, שם **אהוה**. שם **אהוה**, שרמוז בכל פרשה בתורה[לט], יוצא בפעם הראשונה מראשי התיבות של "**את ה**שמים **ו**את **ה**ארץ"[מ], הוא שם שמחבר שמים וארץ, שם של ספירת הדעת שיש בה כח של יחוד וחיבור. **אהוה** הוא, כידוע[מא], השם של הבעל שם טוב — על שמו הוא נקרא בעל שם **טוב** (וכן כל אחת משלש התבות **בעל שם טוב** היא כפול **טוב**, כידוע). שוב, שם אהיה הוא השם של הבינה, שם של שמחה, ושם **אהוה** הוא השם של הדעת (בסוד "גם בלא דעת נפש לא **טוב**"[מב]). על הבינה והדעת כתוב בפרקי אבות "אם אין דעת אין בינה, אם אין בינה אין דעת"[מג]. **בינה־דעת** בגימטריא **ישראל**, כידוע, והשמות **אהיה־אהוה** עולים ביחד **לח**, הבסיס של הרבוע הכפול.

היום רגילים להבחין בין הודיה להודאה, אבל בלשון חז"ל המשמעות היא זהה — בבבלי בדרך כלל כתוב הודאה ובירושלמי כתוב כמה פעמים הודיה[מד], וזו אותה משמעות. **אהיה** בגימטריא **הודאה** — זהו השם של הבינה ו"בינה עד הוד אתפשטת"[מה]. **אהיה** היינו **הודאה** ו"**אהיה** אשר **אהיה**"[מו] הוא כבר **הודאה** שב**הודאה** (הוד שבהוד) — אולי נרחיב על זה בסעודת ההודאה. כמה שוה שם **אהוה**? **טוב**, אז **לח** — השרש של הרבוע הכפול כאן — בעצם אומר **טוב־הודאה**, "טוב להדות להוי'"[מז].

לט כמבואר באריכות בספר אור הגנוז למהרי"ל מאניפולי.
מ בראשית א, א.
מא ראה הקדמת בעש"ט עה"ת.
מב משלי יט, ב.
מג אבות פ"ג מי"ד.
מד לדוגמה – ירושלמי תענית פ"ג ה"ט.
מה ע"פ הקדמת תקו"ז ז, א. ראה ע"ח שער הכללים פ"ד; ע"ח שכ"ט (הנסירה) פ"ח.
מו שמות ג, יד.
מז תהלים צב, ב.

שיעור

מאמר לפרשת קרח

כולם קדושים

מחלוקת קרח ועדתו היא "סרחון רביעי" רצוף של ישראל (כדברי רש"י בפרשתנו[א]), לאחר חטא העגל, חטא המתאוננים וחטא המרגלים. ארבעה חטאים אלו מכוונים ופוגמים בארבע אותיות שם הוי' ברוך הוא: **י**, חכמה — חטא העגל, פגם של עבודה זרה. **ה**, בינה — חטא המתאוננים (שנענשו באש, הבינה היא סוד האש). **ו**, מדות (פרצוף זעיר אנפין, הזכר) — חטא המרגלים, המכוון במיוחד כנגד נצח והוד, שתי הרגלים (של המרגלים התרים את הארץ), וכנגד היסוד (בחינת הרגל השלישית). **ה**, מלכות (פרצוף הנוקבא) — מחלוקת קרח, כמו שיתבאר.

טענת קרח היתה "רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם הוי' וּמַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל הוי'"[ב]. קרח חלק על נשיאותו־מלכותו של משה (כפירוש רש"י "אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחיך כהונה") כאשר הוא מתיימר לדבר בשם העם, המייצגים את המלכות (כנסת ישראל, מקור כל נשמות ישראל). גם בליעת קרח באדמה היא סימן מובהק לכך שהפגם הוא במלכות הנקראת ארץ. קרח רוצה 'דמוקרטיה', שלטון העם, ללא הנהגה מלכותית מלמעלה וללא בטול ל"צדיק יסוד עולם". דווקא משה, ה"עניו מאד מכל האדם"[ג], ראוי להיות המלך המתנשא על העם, בהיותו משקף את ה'רוממות העצמית' של הכתר העליון (ובפרט, הראש העליון של הכתה, רישא דלא ידע ולא אתידע, שרש המלכות ברדל"א, וכן משה עצמו אינו מודע לעוצם רוממותו).

> קרח רוצה 'דמוקרטיה', שלטון העם, ללא הנהגה מלכותית מלמעלה וללא בטול ל"צדיק יסוד עולם"

גם חטא המרגלים קשור למלכות: המרגלים הוציאו דבה רעה על הארץ, סוד המלכות־הכלה. אך עיקר הפגם היה במדות, חוסר התקשרות עם המלכות, כמו איש שאינו רוצה לשאת אשה (ובפרט הפגם בנצח־הוד־יסוד, הליכה והתקשרות). במחלוקת קרח, המלכות עצמה (העדה) מתקוממת נגד משה. רמז לכך בשמות הפרשות: **שלח** הוא כפולת 13 (**ב** פעמים 13 ברבוע), **קרח** כפולת 7 (7 פעמים **דם**) — זוג מספרים מובהק של זכר־נקבה (13 הזכר ו־7 הנקבה).

תיקון קרח

פתח דברי קרח הם דברי אמת נכונים מאד, "כָל הָעֵדָה כֻּלָּם קְדֹשִׁים וּבְתוֹכָם הוי'"! הפגם

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב סיון תשפ"ה.

א רש"י במדבר טז, ד.

ב במדבר טז, ג.

ג במדבר יב, ג.

כשם שהאמת של "ארץ זבת חלב ודבש" היא תנאי הכרחי לביאה לארץ, כך בזכות האמת של "כל העדה כלם קדשים ובתוכם הוי'" מגיעים לתיקון השלם, כאשר התנאי ההכרחי הוא שגם קרח יודה למשה רבינו ואז יתקיים "צדי**ק** כתמ**ר** יפר**ח**" סופי תבות **קרח**

הוא בהמשך הדברים, בערעור על מנהיגותו של משה רבינו. ממש כשם שהמרגלים פתחו בדבר אמת, "זבת חלב ודבש היא"[ד], ופירש רש"י "כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו אין מתקיים בסופו" (סוד האות **ש**, אות האמת, בראש אותיות **שקר**).

כשם שהאמת של "ארץ זבת חלב ודבש" היא תנאי הכרחי לביאה לארץ (מתוך רצון וחשק ל"ארץ חמדה"[ה]), כך בזכות האמת של "כל העדה כלם קדשים ובתוכם הוי'"[ו] מגיעים **לתיקון השלם, כאשר** התנאי ההכרחי הוא שגם קרח יודה למשה רבינו ("גואל ראשון הוא גואל אחרון"[ז]) ואז יתקיים "צדי**ק** כתמ**ר** יפר**ח**"[ח] סופי תבות **קרח**[ט].

ורמזים יפים: **כל העדה כלם קדשים ובתוכם = ישראל תורה.** וממילא, **כל העדה כלם קדשים ובתוכם הוי' = 1178 = ישראל תורה הוי'** — "תלת קשרין" המתקשרים זה בזה', עד ש"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד" ממש (1178 = שבת במילוי, **שין בית תו = ואהבת לרעך כמוך** ועוד **משיח**[יא]). **ובתוכם הוי' = דעת הוי'** (על ידי דעת הוי' נמצא הוי' בתוכם ממש, סוד "ידעתיו הייתיו"[יב]) = **פרו ורבו** (המצוה המיוחדת לשבת קדש, עונת תלמידי חכמים)[יג].

ד במדבר יג, כז.

ה תהלים קו, כד.

ו ראשי התבות **כל** העדה **כלם** **קדשים** ובתוכם הוי' = 161, סוד שם **קסא** של אמא עילאה (שם דוקא כל העדה קדושים), סוד **איני יודע** של משה עצמו, גילוי של רדל"א, שרש המלכות וד"ל.

ז ראה שמות רבה ד, ב.

ח תהלים צב, יג.

ט ספר הליקוטים תהלים צב.

י זהר ח"ג עג, א.

יא **כל העדה כלם קדשים ובתוכם הוי'** ועוד **משיח** = **ו** פעמים **אהרן**.

יב ידעתיו, הייתיו (רש"ב, כשלומד לקו"ת) – ראה סה"ש תש"ג עמ' סח; סה"ש ה'ש"ת עמ' לד; סה"מ מלוקט ח"ב עמ' יב. וראה גם בספר פנים אל פנים בביאור לפרק ד.

יג כאשר נחבר **ובתוכם הוי'** נקבל מכל תבות הביטוי סדרה עולה: **כל** 50, **העדה** 84, **כלם** 90, **קדשים** 454, **ובתוכם הוי'** 500 (מ־50 ל־500, 550 = **המתקה**), בסיס הסדרה הוא מינוס 288, רמז לשלמות ביאור **רפח** ניצוצין וגאולתם מתוך הקליפות על ידי הדעת של כל העדה גו', שאז יבוא משיח וד"ל.

שיעור
סגולת הפרשת חלה

הפרשת חלה לנצחון המלחמה

בפרשת שלח לך, אחרי חטא המרגלים, כתובה מצות הפרשת חלה: "בְּבֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה. וְהָיָה בַּאֲכָלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַה'. רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְרוּמָה כִּתְרוּמַת גֹּרֶן כֵּן תָּרִימוּ אֹתָהּ"[א]. מצוה זו מיוחדת בכך שישראל התחייבו בה מיד בכניסתם לארץ, עוד לפני כיבושה בפועל — "בבֹאכם, משנכנסו בה ואכלו מלחמה נתחייבו בחלה"[ב] — לעומת שאר מצוות הארץ שהתחייבו בהן רק לאחר כיבוש וחילוק. מכאן שמצות חלה דווקא היא סגולה לנצחון המלחמה (תיקון חטא המרגלים שאמרו "כי חזק הוא ממנו"[ג])!

מצות חלה דווקא היא סגולה לנצחון המלחמה (תיקון חטא המרגלים)

חלה קרוב ללשון **חיל**: "וזכרת את הוי' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חָיִל"[ד] (זוהי 'זכירת ארץ ישראל'[ה], שלא להכשל ב"כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה"[ו], ואז מתקיים בעזרת ה' "וישראל עֹשה חיל"[ז] (נבואת בלעם לאחרית הימים). הפרשת חלה היא "באכלכם מלחם הארץ"[ח], **לחם** לשון **מלחמה** (ולשון רש"י "ואכלו **מלַחְמה**", **מִלְחָמה**) ובכך מתקיים "כי לחמנו הם... וה' אתנו אל תיראום"[ט] (דברי יהושע וכלב).

מצות האשה

חלה היא משלש המצוות המיוחדות לנשים, **ח**לה, **נ**דה, **ה**דלקת הנר (ר"ת **חנה**[יא], כאשר **ח**לה בראש) — "אשת חיל" מפרישה חלה והאיש עושה חיל במלחמה ("'וְכִבְשָׁהָ', איש דרכו לכבש")[יב]. על כן, דווקא בזמן מלחמה ראוי לאשה להדר ולשמוח ביותר במצות הפרשת חלה, לגלות שהוא יתברך הנותן לך כח לעשות חיל

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב סיון תשפ"ה.

א במדבר טו, יח-כ.
ב רש"י עה"פ.
ג במדבר יג, לא.
ד דברים ח, יח.
ה ראה קדושת לוי, פירוש על הזכירות.
ו דברים ח, יז.
ז במדבר כד, יח.
ח **לחם**־**חלה** משלימים ל־121, 11 ברבוע. יש כאן אותיות **לח לח מה**, כל זוג ברבוע = 4913 = **טוב** בחזקת 3, **טוב** פעמים **טוב** פעמים **טוב**.
ט במדבר יד, ט. ופירש רש"י "נאכלם כלחם".
י שבת לא, ב. בראשית רבה יז, ח. זהר חדש (מרגליות) פו, ב.
יא הגהות מיימוניות דשייכי לספר זרעים בסופה (נדפס ברמב"ם סוף הלכות זרעים). מגלה עמוקות פרשת שלח ד"ה "ג' מצוות". הפרשת חלה כנגד הגבורה, "שלחן בצפון", וסגולה לגבורת המלחמה כמבואר כאן; מצות נדה כנגד התפארת, כנגד מזבח הקטרת באמצע; הדלקת הנר בחסד, "מנורה בדרום". אם כן, הסדר חלה־נדה־הדלקה הוא צרוף **הוי** (**ה** בינה בקו שמאל, **ו** דעת בקו האמצעי, **י** חכמה בקו ימין), הצירוף המוליד את הגבורה במדות הלב.
יב יבמות סה, ב.

האשה המפרישה **חלה** הופכת להיות **לביא** כשהיא מעוררת "את ה' איש מלחמה"

על ידי אנשי החיל, "בן איש חיל"[יג] (לקדש שם שמים, ששם ה' יחול, לשון חלה, על כל באי עולם). בהפרשת חלה ראוי שהאמא תשתף גם את הילדות הקטנות (כשם שבהדלקת נר שבת ראוי להדליק מגיל קטן), כרמוז בפסוק "ראשית עִרְסֹתֵיכֶם חלה תרימו תרומה", מאז שהבת נמצאת בעריסה בראשית ימיה היא שותפה במצוה (סגולה לכך שתהיה **ערנית** ושִׂמחה נוטריקון **עריסה** בחילוף ס־שׂ).

היחס בין איש ואשה הוא כמו זוג הספירות נצח והוד: "איהו בנצח איהי בהוד"[יד] (וכאן 'איהו חיל ואיהי חלה'), האיש מנצח בפועל והאשה מנצחת על המלאכה בהודאתה באמונה תמימה. כשם ש"איש ואשה זכו שכינה ביניהם"[טו] — השם הקדוש **י־ה, י באיש** ו־**ה באשה** מלבד אותיות **אש** המשותפות — כך לגבי **חיל־חלה**, אותיות **חל** משותפות ואותיות י־ה היינו השכינה ביניהם ("יה יושיע מעצת מרגלים"[טז]). **חיל** ועוד **חלה** = 91, **אמן** = **הוי' אדני** (בחינת איש־אשה, שם הוי' בתפארת ז"א ושם אדנות במלכות־נוקבא).

לביא ולביאה

ורמז יפה לימינו: **חלה** = **לביא**, ואילו **חיל** = **לביאה**. על ידי הפרשת חלה מתקיים בנו "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף [בנצחון המוחלט, לאחר חיסול 'ראש הנחש'] ודם חללים ישתה"[יז]. יש כאן היפוך תפקידים ("אחליפו דוכתייהו"): האשה המפרישה **חלה** הופכת להיות **לביא** (לשון זכר), כשהיא מעוררת את "ה' איש מלחמה"[יח] להיות "הוא הנתן לך כח לעשת חיל", ואילו איש ה**חיל** הוא כלביאה, כשהוא פועל מכח אשתו (כאשר במודע עליו להסיח דעתו ממנה בשעת המלחמה[יט] ודווקא כך הוא מתעצם אתה לגמרי).
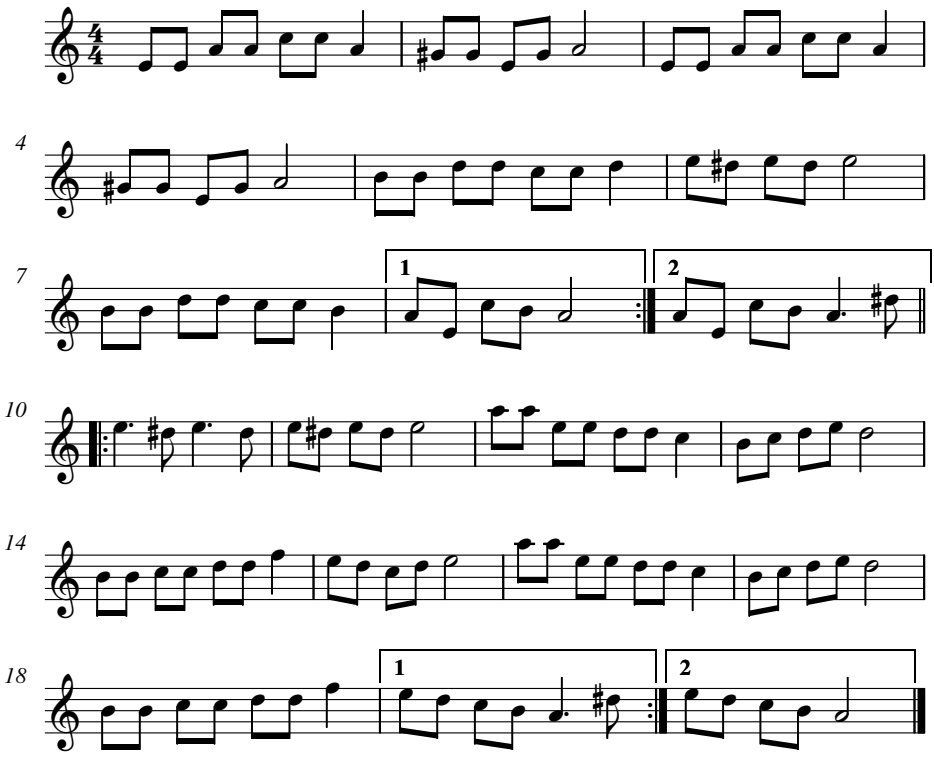
גם **שחל** הוא משמות האריה[כ], אותיות **שלח**, שם הפרשה בה כתובה מצות חלה. יש לומר כי נקבת השחל היא שחלה, שם אחד מאברי האשה. השחל הוא הנצח של האיש והשחלה היא הנצח של האשה. הנצח של האיש מנצח בקרב והנצח של האשה הוא הנצחת הדורות. **שחל** = 2 פעמים 13 ברבוע, **שחלה** = 7 בחזקת 3, זווג מושלם של 13 ו־7, זכר ונקבה.

"המעשה הוא העיקר" — הפרשת חלה לישועת עם ישראל, לכיבוש הארץ ולנצחון השלם במהרה בימינו אמן.

יג שמואל־ב כג, כ.
יד ע"פ תקו"ז תקון יג (כח, ב־כט, א).
טו סוטה יז, א.
טז רש"י במדבר יג, טז.
יז במדבר כג, כד.
יח שמות טו, ג.
יט רמב"ם הלכות מלכים פ"ז הט"ו: "ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא ייראּ ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה".
כ סנהדרין צה, א.

ניגון

566 | ג' מנחם אב תשפ"ד

הסיפור החסידי

הרבי מליובאוויטש | בכח המשלח

רבי מנחם מענדל שניאורסון מליובאוויטש נולד בי"א בניסן תרס"ב לאביו רבי לוי יצחק, דור חמישי לצמח צדק, האדמו"ר השלישי מחב"ד, ואמו מרת חנה, בת הרב מאיר שלמה ינובסקי. בהיות הרבי כבן שבע עקרו ליקטרינוסלב, שם התמנה אביו לרב. הרבי למד באופן פרטי אצל הרב שניאור זלמן וילנקין ונודע בהתמדתו והעמקתו בנגלה ובנסתר. בתרפ"ג פגש לראשונה את מורו־חמיו, הרבי הריי"ץ, ובי"ד בכסלו תרפ"ט נשא את בת הרבי, הרבנית חיה מושקא. אז עבר לברלין, שם קיבל סמיכה מבעל ה"שרידי אש" ובמקביל למד באוניברסיטה בהוראת חמיו הרבי הריי"צ. בתרצ"ג עבר לפריז ולמד הנדסת חשמל בסורבון, ובתש"א נמלט מאירופה הבוערת. בהגיעו לארה"ב החל לנהל את מוסדות חב"ד כבא כוח הרבי הריי"צ עד י' שבט תש"י, אז הסתלק חמיו. בי' בשבט תשי"א, שנה לאחר מכן, קבל את הנשיאות. בכ"ב שבט תשמ"ח נפטרה הרבנית, והרבי התייחס לפטירתה כסיום תקופה – והכנה לתקופה חדשה לקראת משיח. בכ"ז באדר א' תשנ"ב, כשהתפלל בציון חמיו, לקה הרבי בשבץ וחדל מלדבר. מצב זה נמשך עד למוצש"ק אור לג' תמוז תשנ"ד, היום בו "שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון".

הדבר היה בשבת שלפני חנוכה תשל"ד, בעיצומה של התוועדות בבית־מדרשו של הרבי. פתאום, בין שיחה לרעותה, קרא הרבי לעבר הנוכחים: "גליקן! הרב גליקן!". נראה היה כי הרבי מחפש את הרב גליק.

הרב אברהם־יצחק גליק היה 'שגריר נודד' של הרבי באירופה. הוא פעל בכל היבשת בשליחויות רבות שהטיל עליו הרבי. אולם העובדה שהרבי מחפש את הרב גליק בקהל הייתה תמוהה, שכן הוא לא שהה אז בארצות־הברית...

הרב אהרן דוב הלפרין, שנכח בהתוועדות, סיפר כי החידה נפתרה לו כעבור חמש־עשרה שנים, כאשר ביקר בביתו של הרב גליק ושמע את סיפור השבת ההיא:

"באותה שנה הייתי עם רעייתי בברצלונה. תוכניתנו הייתה להמשיך למדריד ומשם לליסבון. אלא שאז נתקבלה לפתע שיחה ממזכירות הרבי ובה הוראה לטוס לאי מיורקה, מרחק חצי שעת טיסה מברצלונה. מעולם לא ביקרתי שם, וההוראה לא הנדירה כתובת ומטרה: "טוס למיורקה", וזהו.

התכוננו להגיע למיורקה לאחר שתושלם משימתנו בליסבון, אך כשהגענו לברצלונה התברר שכל הטיסות למדריד בוטלו במפתיע. "אם קיבלנו הוראה לטוס למיורקה, היה עלינו להקפיא את תוכניותינו ולצאת לשם מיד" אמרה רעייתי. עלינו אפוא לטיסה הראשונה למיורקה וכשנחתנו התחלנו להתעניין היכן יש יהודים באי.

בירור קצר העלה כי במלון מסוים מתארחת קבוצת יהודים גדולה, ובתוך כך הודיעו ברדיו כי טרוריסטים התנקשו בראש ממשלת ספרד. עוצר הוטל על העיר ונחסמו כל דרכי הגישה אליה, ולעומת זאת המלון במיורקה, שאליו הגענו ב'מקרה',

---

נערך ע"י יהודה הס.

היה מלא יהודים...

בקושי הספקנו להתארגן, והנה עוד שיחה ממזכירות הרבי. לקראת חנוכה פרסם הרבי שני 'מכתבים כלליים' — האחד "אל בני ובנות ישראל" והשני לילדים שמתחת לגיל מצוות. הרבי הורה למזכירו להתקשר אלי במיורקה ולדאוג שאתרגם את המכתבים לספרדית ואפיץ אותם בקרב היהודים באי.

המזכיר הכתיב לי את המכתבים, מילה במילה. השגתי מתרגם מאנגלית לספרדית, ובבוקר מיהרתי לשכפל את התרגומים ובשבת חנוכה קיבלו את המכתבים כל התיירים היהודים שפגשנו (מי באנגלית ומי בספרדית).

סיפורה של הוראת־הפתע לטוס למיורקה, ודרך הכתבת המכתבים בטלפון, תרמו לעניין הרב של היהודים בנו ובפעילותנו. הצלחנו ליצור קשר גם עם יהודים מקומיים, והוא נמשך בשנים הבאות.

בזיכרוני נחרת יהודי ושמו ביני, עשיר גדול שגר בבית מפואר. התקשרנו אליו וביקשנו פגישה, והוא התנצל על שאינו יכול לקבלנו בביתו, אך הוא מוכן לבוא אלינו. כשבא, שוחחתי עמו ואז הפעלתי קלטת שבה נשמע הרבי שר "צמאה לך נפשי". כששמע את שירת הרבי, החל לבכות כתינוק והסביר שזה מזכיר לו את שנות ילדותו.

כשנרגע אמר שהוא חש צורך חזק לעשות מיד משהו למען היהדות. לאחר מחשבה והעלאת רעיונות הוחלט להציב על גג ביתו, ששכן במקום גבוה והשקיף על כל העיר, חנוכייה גדולה. ואכן, הצלחנו להציב על גג ביתו חנוכייה מאולתרת, אך גדולה ובולטת.

החנוכייה עוררה התעניינות רבה אצל כל רואיה, ובמיוחד בקרב היהודים. כשעזבנו את העיר כבר קיבל עליו ביני כמה פעולות חשובות של קיום מצוות.

כשהתקנתי את החנוכייה נזכרתי באמרה שאמר לי הרבי באחד הימים. באותו זמן עסקתי לפרנסתי בייצור מנורות. הרבי אמר לי: "נשמה יהודית היא כמו מנורה. כשם שמנורה יכולה להיות כבויה זמן רב, כל עוד לא העלו בה אור, כך גם נשמות יהודיות רבות עומדות ומצפות שיציתו בהן את הניצוץ".

ואשר להזכרת שמי בפי הרבי בהתוועדות — אחרי מה שסיפרתי, ברור כי הרבי ידע בדיוק היכן אני ומה מעשיי. הרבי הזכירני בהתוועדות, כדי לעורר עליי זכות ולתת לי כוחות להצליח במשימתי — להאיר נשמות יהודיות.

[ורבים השיב מעוון]

ויאמינו בה' ובמשה עבדו

"כח המשלח" הוא ביטוי יסודי בתורת השליחות של הרבי. על שליח להרגיש תמיד את כחו של הרבי פועל בו, ולזכור אותו תמיד. אך כמובן, ישנו גם הציוי "וזכרת את ה' אלקיך, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". מהו היחס בין שתי האמונות, האמונה בה' והאמונה במשה עבדו?

דרך הרבי, מקבלים את אור ה' באופן פנימי: אור התורה שהשליח צריך ללמד את מושפעיו, אהבת ישראל שלו והשמחה בשליחותו — כל אלה באים מכחו של הרבי. האור המגיע ישירות מה', הוא אור מקיף — כזה שאינו מורגש בתוך האישיות אלא מכוון אותה מבחוץ באמצעות "סיבות" — נסיבות החיים והסביבה שמעצב עבורנו הבורא. מכחה של זכירת ה', השליח מקשיב למציאות שה' מזמן לו ויודע איך לפעול בתוכה; מכח זכירת הרבי מסוגל השליח להכניס את אור האמונה לכלי הנפש — למודעותו שלו ומודעותם של מושפעיו.

על שתי הבחינות כתוב "וצדיק באמונתו יחיה": באמונתו אותיות "ב' אמונות" — בה' וברבי. על ידי האמונה כי משה הוא עבד נאמן לה', "משה אמת ותורתו אמת", מגיעים לאמונה עמוקה יותר בה' יתברך — וגם להחדרת האמונה למודעות ולמעשה בפועל. כידוע, משה הוא "רעיא מהימנא", רועה האמונה. תפקידו לרעות־לפרנס את אמונתנו בה' באמצעות דברי תורתו, וכך להפוך את האמונה לדעת, ואת האור המקיף לאור פנימי.

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

המהפכה הרביעית לעולם הערבי־מוסלמי

אנחנו שמחים לבשר לרב שבשעה טובה קפצנו למים ופתחנו ערוץ טלגרם של הקול היהודי בערבית בשם: **קול היהודים**: صوت اليهود (t.me/sawtalyahud).

השאיפה להעלות בו גם תכנים אמוניים ותכני יהדות וגם תכנים של מאבק מול האויב – כמובן אף הם מתוך מקום אמוני וכחלק מהנסיון להוריד למעשה את דברי הרב המופלאים על מהפיכה רביעית.

נודה לברכה מהרב והכוונה בפעילות זו.

מענה:

ישר כח וברכת הצלחה רבה ומופלגה!

כדאי לתרגם את הערבית גם לפרסית. אפשר לחשוף את התופעה הקיימת ומוכרת לנו של פרסים שמכירים במעלת ישראל ורוצים להשתחרר מהמשטר המוסלמי האכזרי — צריך לרחם עליהם ולהתפלל לשלומם.

גם בארצות ערב יש ודאי הרבה כאלה, יש למצוא אותם ולדבר אליהם דרך הערוץ החדש.

כלומר, הכתיבה צריכה להיות כאילו שאתה מדבר עם ערבים/מוסלמים חסידי אומות העולם, הסובלים מאד מהמשטר האכזרי כו'.

ונחתום בדברי כלב בן יפנה: "עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה"! ("**עלה נעלה וירשנו**" בגימטריא **ארץ ישראל**, **לב** פעמים **הוי'** בחלוקה ל־**י** פעמים **הוי'**, "**עלה נעלה**", ועוד **כב** פעמים **הוי'**, "**וירשנו**", כאשר ממוצע כל אות מ־יג האותיות כאן הוא **דין**, **ח** ברבוע, וד"ל).

היפוך העובר ברוחניות

אנחנו לקראת לידה והרופאים אומרים שהעובר צריך להתהפך. נשמח לברכה וגם לעצה – איזו פעולה רוחנית כדאי שנעשה?

מענה:

ברכה ללידה קלה ושמחה ובריאות איתנה לאם ולילד.

ענין ההיפוך הוא מה ש"משביעין אותו תהי צדיק" לפני הלידה — צדיק הוא מי שעושה אתהפכא (לפעמים יש קושי בהיפוך לפני הלידה היינו שניחא לולד להשאר בינוני, שטוען שזו מדת כל אדם, אך אומרים לו — לא! עליך להיות צדיק, תתהפך! (ואם לא תהיה צדיק אז ח"ו תהיה רשע — "תהי צדיק ואל תהי רשע!").

לאור זאת, הסגולה להיפוך העובר לפני הלידה הוא לקרוא אתו את התחלת פרק א' בתניא, ולכוון כנ"ל.

המדור מוקדש לזכות **מנחם מענדל דוד** שי'
חייקין לרגל יום ההולדת - **ג' תמוז**.
שיגדל להיות **חסיד**, יר"ש **ולמדן**

אָנֹכִי וְהַיְלָדִים

הַפָּדוֹר לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל

אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר

שָׁלוֹם יְלָדִים!

"לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר"!

מָה פִּתְאוֹם אֲנִי שָׁר לָכֶם בְּחֹדֶשׁ תַּמּוּז שִׁיר שֶׁל פּוּרִים עִם מִלִּים מִמְּגִלַּת אֶסְתֵּר? כִּי כַּאֲשֶׁר רוֹאִים אֶת הַמַּפָּלָה שֶׁל הָמָן הָרָשָׁע, הַפָּרְסִי־אִירָאנִי שֶׁל יָמֵינוּ, אֶת יְרִידַת תְּכְנִיּוֹת הָרֶשַׁע שֶׁלּוֹ לְטִמְיוֹן וְאֶת הַנִּסִּים שֶׁל הַצָּלַת הַיְּהוּדִים מַרְגִּישׁ לָנוּ קְצָת כְּמוֹ פּוּרִים. וּמָה מַרְגִּישִׁים בְּפוּרִים? אוֹרָה, שִׂמְחָה, שָׂשׂוֹן וִיקָר!

חֲשַׁבְתֶּם פַּעַם מָה גֶּשֶׁר הַמִּלִּים הַלָּלוּ? מָה הַהֶבְדֵּל בֵּין כָּל אַחַת וְאַחַת מֵהֶן?

אוֹר פָּנִים וְשִׂמְחָה בָּרִבְעָיִם

לֹא אֶשְׁכַּח אֶת הָרֶגַע הַזֶּה. הָיִיתִי שָׁקוּעַ בְּהַרְכָּבַת פָּזֶל כְּשֶׁאַבָּא נִכְנַס הַבַּיְתָה וְהִכְרִיז: "יְלָדִים, מַזָּל טוֹב! יֵשׁ לָכֶם אָח חָדָשׁ!" בְּאוֹתָהּ שְׁנִיָּה עָזַבְתִּי הַכֹּל וְקִפַּצְתִּי מִמְּקוֹמִי יַחַד עִם שְׁאַר הָאַחִים בִּתְרוּעַת הַפְּתָעָה — "יֵשׁ שֵׁשׁ שֵׁשׁ"! לַפָּזֶל שֶׁהִתְפַּזֵּר לְכָל עֵבֶר אַפִלּוּ לֹא שַׂמְתִּי לֵב. מָה נִרְאֶה לָכֶם? אָח חָדָשׁ הוּא לֹא דָּבָר שֶׁבַּשִּׁגְרָה. לוּ הָיִיתִי מִסְתַּכֵּל לְאַחַר מַעֲשֶׂה בְּמַצְלֵמָה שֶׁצִּלְמָה אֶת הָאֵרוּעַ הַזֶּה, נִרְאָה לִי שֶׁהַמַּרְאֶה הֲכִי בּוֹלֵט בּוֹ הוּא הָעֵינַיִם הַבּוֹרְקוֹת שֶׁלָּנוּ. מַדּוּעַ? כִּי בְּשׂוֹרָה עַל יֶלֶד חָדָשׁ הִיא דָּבָר מַפְתִּיעַ, וְאֶת הַהַפְתָּעָה מְזַהִים בַּגּוּף לְפִי הָאוֹר בָּעֵינַיִם! הֵן נִדְלָקוֹת!

הַהַפְתָּעָה וַחֲגִיגוֹת הַבְּשׂוֹרָה נִמְשְׁכוּ שָׁעָה אֲרֻכָּה. אַחַר כָּךְ נִרְגְּעוּ הָרוּחוֹת וְאָז הָפְכָה הַהַרְגָּשָׁה לְצִפִּיָּה דְּרוּכָה. תָּבִינוּ, הַהִתְלַהֲבוּת מֵהַחֲדָשׁוֹת הַמַּרְעִישׁוֹת הָיְתָה רַק הַהַתְחָלָה, אֲבָל הִיא כְּלוּם לְעֻמַּת הַדָּבָר הָאֲמִתִּי שֶׁהוֹלֵךְ לָבוֹא — מָחָר בַּצָּהֳרַיִם אִמָּא אֲמוּרָה לְהַגִּיעַ הַבַּיְתָה עִם ה'סְחוֹרָה' הַחֲדָשָׁה! מֻקְדָּם בַּבֹּקֶר הִתְעוֹרַרְנוּ וּמִיָּד הִתְחַלְנוּ בְּמֶרֶץ בַּהֲכָנוֹת: חַנִּי הֵכִינָה שֶׁלֶט "בְּרוּכִים הַבָּאִים" צִבְעוֹנִי בַּבְּנִיסָה לַבַּיִת, אַבְרֵיימִי נִגֵּחַ בָּלוֹנִים וְשָׁזַר אוֹתָם בְּשַׁרְשֶׁרֶת אֲרֻכָּה, אוֹתָהּ תָּלִיתִי אֲנִי לְאֹרֶךְ הַמִּסְדְּרוֹן. בְּשָׁעָה אַרְבַּע וָרֶבַע אַחַר הַצָּהֳרַיִם נִצְפָּה הָרֶכֶב מַגִּיעַ לְחַנְיוֹן הַבִּנְיָן, מִתּוֹכוֹ הֵגִיחוּ

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

אַבָּא, אִמָּא וַעֲגָלָה וְהֵחֵלּוּ לְהִתְקַדֵּם לְעֵבְרֵנוּ. אִם קֻדָּם הַצִּפִּיָּה הָיְתָה דְּרוּכָה אָז עַכְשָׁו הִיא כְּבָר בְּמַצָּב שֶׁל קְפִיץ דָּרוּךְ שֶׁהִשְׁתַּחְרֵר בָּרֶגַע שֶׁנִּפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְהַפָּמַלְיָה נִכְנְסָה פְּנִימָה. בְּאוֹתוֹ רֶגַע הִפְעִיל מוֹשִׁי אֶת הַמּוּזִיקָה וְכֻלָּנוּ פָּתַחְנוּ בְּרִקּוּד שִׂמְחָה סוֹעֵר.

מָה הַהֶבְדֵּל בֵּין שְׁנֵי הָאֵרוּעִים? הַבְּשׂוֹרָה הַמְשַׂמַּחַת הִיא רֶגַע הַשִּׂמְחָה הָרִאשׁוֹן, אֲבָל מִכֵּיוָן שֶׁהָעִקָּר בּוֹ הוּא הַהַפְתָּעָה וְהַחִדּוּשׁ הוּא עוֹד לֹא רָאוּי לַתֹּאַר שִׂמְחָה, אֶלָּא **אוֹרָה**. כַּאֲשֶׁר אָנוּ נִרְגָּעִים מֵעָצְמַת הַהַפְתָּעָה וְהַיְדִיעָה הַמַּרְגִּינָה מַתְחִילָה לְחַלְחֵל בְּתוֹכֵנוּ אָנוּ מִתְמַלְּאִים **בְּשִׂמְחָה**. אַתֶּם יוֹדְעִים אֵיךְ נִתָּן לְהַבְחִין בָּהּ? הִיא 'גּוֹלֶשֶׁת' מֵהַלֵּב הַחוּצָה, לִתְנוּעוֹת יָדַיִם, לִרְקוּד בָּרַגְלַיִם וַאֲפִלּוּ לִלְווּי שֶׁל כְּלֵי נְגִינָה.

שִׂיחַ בַּשָּׁלוֹן | יִקָּר בַּסִּיּוּם

תַּרְשׁוּ לִקְפֹּץ אִתְּכֶם מִשִּׂמְחָה לְשִׂמְחָה, מִלֵּדָה לַחֲתֻנָּה. בַּחֲתֻנָּה מִתְגַּלְגֶּלֶת הַשִּׂמְחָה עַל פְּנֵי שָׁעוֹת אֲרֻכּוֹת. הָאֵרוּעַ מַתְחִיל בְּ'חִמּוּם הַמְּנוֹעִים' שֶׁל קַבָּלַת הַפָּנִים. הִנֵּה מַגִּיעַ הַדּוֹד מֵהַצָּפוֹן, וְהַשְּׁכֵנִים שֶׁעָבְרוּ דִּירָה גַּם לֹא שָׁכְחוּ אוֹתָנוּ וְהִגִּיעוּ. כָּל אוֹרֵחַ נוֹסָף שֶׁמַּגִּיעַ וְנִכְנָס לָאוּלָם מוֹסִיף לְהִתְרַגְּשׁוּת הֶחָתָן וְהַכַּלָּה וּבְנֵי הַמִּשְׁפָּחָה; הַשִּׂמְחָה נִמְשֶׁכֶת אַחַר כָּךְ בְּמַעֲמַד הַחֻפָּה וְהַקִּדּוּשִׁין, שֶׁבַע הַבְּרָכוֹת וּשְׁבִירַת הַכּוֹס; אַחַר כָּךְ הִיא עוֹבֶרֶת לִסְעוּדַת הַמִּצְוָה הַמְּשֻׁקַּעַת עִם הַמּוּזִיקָה הַמִּתְנַגֶּנֶת בָּרֶקַע. אֲבָל נִדְמֶה לִי שֶׁשִּׂיא הַשִּׂמְחָה מַגִּיעַ כַּאֲשֶׁר יוֹצְאִים הֶחָתָן וְהַכַּלָּה מֵחֲדַר הַיִּחוּד. חַבְרֵי הֶחָתָן בְּדֶרֶךְ כְּלָל כְּבָר מַמְתִּינִים לוֹ מֵעֵבֶר לַדֶּלֶת, אֲפָשָׁר לְהַרְגִּישׁ אֶת הַמֶּתַח בָּאֲוִיר, וּבָרֶגַע שֶׁהַדֶּלֶת נִפְתַּחַת נִשְׁמָעוֹת מִפִּיהֶם שַׁאֲגוֹת שִׂמְחָה אַדִּירוֹת, וְזֶה הָרֶגַע בּוֹ הַתִּזְמֹרֶת עוֹבֶרֶת לְמוּזִיקָה שְׂמֵחָה רוֹעֶשֶׁת. הֶחָתָן מוּדָם מִיָּד עַל הַכְּתֵפַיִם וְנִשָּׂא אֶל מֶרְכַּז הַמַּעְגָּל. שִׂיא הַשִּׂמְחָה נִקְרָא **שָׂשׂוֹן**.

כָּעֵת לְאַחַר שֶׁהִגַּעְנוּ לַשִּׂיא, וְאָנוּ לֹא רַק שְׂמֵחִים אֶלָּא גַּם שָׂשִׂים, מַגִּיעַ הַשָּׂלָב הָאַחֲרוֹן — **יְקָר**. מַהִי הַתּוֹסֶפֶת שֶׁיֶּשְׁנָהּ בַּחֲתִימַת שַׁרְשֶׁרֶת בְּטוּיֵי הַשִּׂמְחָה? "יְקָר" הוּא תֵּאוּר שֶׁל אוֹר מְיֻחָד, כָּזֶה שֶׁמְּעוֹרֵר כְּלַפָּיו הִשְׁתָּאוּת וְכָבוֹד. זוֹהִי הַתּוֹצָאָה מֵהִתְגַּלְגְּלוּת כָּל שְׁלַבֵּי הַשִּׂמְחָה שֶׁקָּדְמוּ לוֹ.

הַפְתָּעָה וְהַכְרָעָה

לִפְנֵי שָׁבוּעַ, לְאַחַר שֶׁשָּׁמַעְנוּ עַל מִתְקֶפֶת הַפֶּתַע הַמְּצַלַּחַת שֶׁזָּכָה ה' אוֹתָנוּ לְהַנְחִית עַל אוֹיְבֵינוּ, נִדְלְקוּ לְכֻלָּנוּ הָעֵינַיִם. מַמָּשׁ **אוֹרָה!** דַּוְקָא בְּגַלַּל שֶׁהַדָּבָר הָיָה נִרְאֶה לְכֻלָּם בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי — הָיוּ הַהַפְתָּעָה וְהַחִדּוּשׁ עֲצוּמִים שְׁבָעְתַיִם. בָּרוּךְ ה' שֶׁנָּתַן בְּלֵב מְקַבְּלֵי הַהַחְלָטוֹת לִנְהֹג בְּאֹמֶץ לֵב וּלְקַיֵּם אֶת הַכְּלָל הַפָּשׁוּט "הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ", וּבְעִקָּר — לֹא לְהִתְבַּיֵּשׁ לְהַזְכִּיר בְּפֶה מָלֵא מִי נוֹתֵן לָנוּ אֶת הַכֹּחַ לְנַצֵּחַ בַּמִּלְחָמוֹת שֶׁלָּנוּ —

ה' יִתְבָּרַךְ!

אַגַּב, הַהַפְתָּעָה הִכְתָּה גַּם בְּאֵמוּת הָעוֹלָם. בַּחֲסִידוּת מֻסְבָּר כִּי שְׁנֵי דְּבָרִים מְסֻגָּלִים לְעוֹרֵר קְדוּשׁ הַשֵּׁם וְהִתְפַּעֲלוּת בְּקֶרֶב גּוֹי — חָכְמָה שֶׁל יְהוּדִי וּגְבוּרָה שֶׁל יְהוּדִי. זָכִינוּ וּבְמִתְקֶפֶת הַפַּתַּע חָבְרוּ הַשְּׁנַיִם יַחְדָּו — גַּם תְּחִכּוּם וְגַם גְּבוּרָה!

מַהוּ הַחֶשְׁשׁ בְּשִׁלַּב זֶה? שֶׁהָאוֹר הַזֶּה יִכְבֶּה, שֶׁהַחִדּוּשׁ לֹא יַחְזִיק מַעֲמָד, שֶׁמַּשֶּׁהוּ יָעִיב עַל הָאוֹרָה. אָנוּ יוֹדְעִים, לְצַעֲרֵנוּ, שֶׁהַרְבֵּה מִמִּלְחֲמוֹת יִשְׂרָאֵל הִתְחִילוּ בְּהַצְלָחָה מֻפְלָגָה, אֲבָל בִּמְקוֹם לְסַיֵּם אֶת הַמְּלָאכָה וּלְהַכְנִיעַ אֶת הָאוֹיֵב לְגַמְרֵי, עַד הַסּוֹף, נִמְנְעוּ מִכָּךְ מִסִּבּוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנּוֹת. כְּדֵי שֶׁהָאוֹרָה תִּמָּשֵׁךְ וְתֵהָפֵךְ גַּם לְשִׂמְחָה אָנוּ רוֹצִים לָחוּשׁ שֶׁהַנִּצָּחוֹן לֹא רַק הִתְחִיל אֶלָּא מִתְגַּבֵּר וְהוֹלֵךְ, עוֹד וָעוֹד. אֵיךְ אוֹמְרִים? "**שִׂמְחָה** פּוֹרֶצֶת גְּדֵר"!

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הָאַחֲרוֹן זָכִינוּ לְהִתְמַלֵּא גַּם בְּשִׂמְחָה. הִנֵּה, הַמִּבְצָע שֶׁהֵחֵל בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה וְעִם סִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא בִּלְתִּי רְגִילָה עוֹלֶה שָׁלָב. לֹא נְסוֹגִים מֵהַכְּנָעַת הָאוֹיֵב אֶלָּא מַמְשִׁיכִים! מִתְקַדְּמִים בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז! הַחֲלוֹם הָרַע עַל הַשְׁמָדַת הַיְּהוּדִים מִתְפּוֹרֵר!

סוֹף טוֹב כְּכֹל טוֹב

מָה יִהְיֶה שִׁיא הַשִּׂמְחָה? מָה יָבִיא לָנוּ אֶת הַ**שִּׁשּׁוֹן**? הַיּוֹם שֶׁנִּרְאֶה אֶת מַפֶּלֶת הָרְשָׁעִים. נָכוֹן, הַתַּכְנִיּוֹת הַזְּדוֹנִיּוֹת וְהַמְּרֻשָּׁעוֹת כְּבָר הִתְמוֹטְטוּ, אֲבָל אָנוּ רוֹצִים לִרְאוֹת בְּהַכְרָתַת עֲמָלֵק שֶׁל יָמֵינוּ וּבִנְפִילָתוֹ שֶׁל הָמָן הָאֲגָגִי גִּרְסַת תשפ"ה.

אֲבָל הָעִקָּר הוּא הַ... **יְקָר**! זֶהוּ הַסּוֹף הַטּוֹב שֶׁל הַסּוֹף. אָנוּ רוֹצִים לְנַצֵּחַ, שֶׁלֹּא יִהְיוּ רְשָׁעִים בָּעוֹלָם. כָּל זֶה הוּא אֶמְצָעִי לַמַּטָּרָה הַסּוֹפִית שֶׁלָּנוּ. בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר אָנוּ רוֹצִים לִרְאוֹת אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כּוֹלֵל הָעָם הַפָּרְסִי, קוֹרֵא בְּשֵׁם ה' וְרוֹצֶה לְעָבְדוֹ. כֻּלָּם יָבוֹאוּ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, לְקַבֵּל מֵאִתָּנוּ הַדְּרָכָה נְכוֹנָה "לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד"!

שֶׁנִּזְכֶּה לַנִּצָּחוֹן הָאֲמִתִּי וְהַמֻּחְלָט!

שַׁבָּת שָׁלוֹם וּמְבֹרָךְ!

יְכִי?

איך גומרים מלחמה?

דוד המלך אמר "ארדוף אויבי ואשיגם ולא אשוב עד כלותם" — אסור לעצור מלחמה באמצע, צריך להגיע עד הסוף! אבל מה הוא, בעצם, הסוף הנכון למלחמה?

בצבא כל דבר מתחלק לשלשה חלקים, וגם לפי הפנימיות המלחמה מתחלקת לראש־תוך־סוף — ה"ראש" הוא היציאה למלחמה עם אור בעינים, באופן מפתיע ומבריק; ה"תוך" הוא המשך הפעולה, תוך התגברות והאצה מיום ליום (ונקיטה בתכסים הנדרשים במלחמה); וה"סוף" הוא ריצוץ ראש־הנחש של האויב, שמבטיח שלא תהיה לו תקומה. אין להסתפק בהשמדת אמצעי הלחימה שלו — ה"עצים והאבנים" (או הכורים הגרעיניים...) — אלא לחסל את האויב עצמו. שאול המלך נכשל בכך שלא הרג את אגג, מלך עמלק, ולכן הוחלף ברעו הטוב ממנו, דוד, שיודע שיש להלחם עד גמירא.

אבל גם אחרי ה"סוף" יש עוד שלב, התכלית של כל המלחמה — לעבור מ"עת מלחמה" ל"עת שלום". עם ישראל נלחם בשביל להשכין שלום בעולם — לא רק לעשות שלום עם האויבים־לשעבר, אלא להשכין שלום במקומם שלהם ולסייע לאנשים הטובים שבמדינות האויב להחליף את משטר הרשע והאכזריות במשטר של צדק וחסד. דוד המלך לוקח את שלל אויביו ומקדישו לבנין בית המקדש, "ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים".

השיעור הראשון של החוברת עוסק בנושא האקטואלי הזה, ומתווה דרך למלחמה שמחה שמגיעה עד התכלית — דרך שכנראה זקוקים עבורה למנהיגות אחרת. אכן, לצד השאיפות והתפלות לעתיד, לא שוכחים את התודה על הנסים הגדולים שכבר זכינו להם, ובהכרת הטוב ואמירת התודה עוסק גם השיעור השני.

להצטרפות למפיצי נפלאות:
itiel@pnimi.org.il
bit.ly/niflaot-85
ברקוד: 052־4295164

ג	ל	ע	י	נ	י	
ו	א	ב	י	ט	ה	
נ	פ	ל	א	ו	ת	
מ	ת	ו	ר	ת	ך	

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il
רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:
079־9211452 או 02־5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים